

Izbaja ob 4 zjutraj.

Stanje mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasai po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRJENO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ljubljana, 18. januarja.

V Beogradu se, kakor pravijo poročila, dovršuje zgradba opozicionalnega bloka. Ker demokrati niso hoteli bloka samo na negativni podlagi, je izdelal gosp. Marinković znani načrt o širokih samoupravah, ki daje opoziciji širok, a vendar čisto jasno viden skupen okvir za sanacijo državne administracije. Tako naj Iz bloka rušenja vladne postane blok za novo izgradnjo države.

Različnost opozicionalnih grup seveda navdaja vsakogar s skeptičnim razpoloženjem glede ustvarljivosti in trajnosti njihovega bloka. Izgleda, da radikalni zelo računajo s tem dejstvom in grešijo nanj. Ti grehi pa so tako hudi, da skoro dan na dan kakor močno kladivo spajajo opozicionalce v eno linijo. Ne mine skoro ura, da ne pride iz Beograda kakšna nesimpatična vest o nem prenisišnjem in krivičnem gospodarstvu radikalov. Vsak dan menjajoči se ukrepi, brezglavne rešitve, budžetske krivice, davne abstruznosti, cinkno poudarjanje plenomskega interesa, vse to so precej močni kamni za zgradbo opozicionalnega bloka, ki sledi tudi na premičanju, da v državi tako ne more iti več dolgo naprej.

Opozicionalni blok je brez Radičevih poslancev preslab, da zruši vlado gosp. Pašića. A takovani sporazum z Italijo, ki nič drugega nego kavitalacija v reškem vprašanju, markirana v navidez bleščeče forme nejskrenega priateljstva, daje vsem hrvatskim poslancem mislit, je li ni desel trenutek, da nehaio z abstinenco podpirati radikale. Reško vprašanje s celim sporazumom mora priti pred parlament, kjer na njem gosp. Pašić gotovosti da prodere z njim. Zdaj prihaja na dan slabost vlade, ki hoče kot manjšina reševati dalekosežne probleme, a slovi v svojem obstoju le na dejstvu, da 70 poslancev ne vrši mandata.

Načr. SLS za muslimani prihaja na finančni, ki se bliža zmerni konceptiji demokracije. Svojo pogreško, storjeno z manjšim Markovim protokolom, more popraviti le z lojalnim pristankom na sotrudništvo v opozicionalnem bloku. Ne pride nam na misel, da bi SLS oteževali ta korak. Treba na energetičnih in nedvomnih dejanjih, da prestanejo govorice, da SLS obenem stalno drži druge železo v ognju v razgovorilih na kavi pri novem gosp. Janjiču.

Mi ne spadamo taki opoziciji, ki bi v naprej grajala vsak ukrep vlade. A opazujmo metode, kako radikalstvo in sročansko vlado in zlorablja to državo smatramo, da je v nujnem interesu države, da se sedanjii režim zruši. Zato pa morajo organizacijo opozicionalnega bloka podprtati tudi vsi oni, ki sicer niso menjeni, da je zveza opozicionalnih strank mogoča razun za provedbo najnujnejše remedije v kormunipirani javni unavlji. Krivičnega davčnega obremenjevanja in za izvedbo samouprav in dekoncentracije državne administracije.

Vlada proti trgovcem

Beograd, 18. januarja, n. «Tribuna» poroča, da namerava finančni minister Stojadinović v sporazumu z ministrom za socialno politiko Pelešem predložiti vlasti predlog o ostrih upravnih ukrepih proti draginji, in sicer vsled tega, ker se je kurz dinarja izboljšal in stabiliziral, dočim cene na trgu niso padle, mar- več še celo vsak dan rastejo.

ZAGREBŠKI SOKOL V BEOGRADU.

Beograd, 18. januarja, p. Davi so s posebnim viakom došeli v Beograd zagrebški Sokoli. Sprejem je bil zelo prisoten. Pridrževali so jih člani beografskega Sokola, člani narodne obrane, Orlana in člani drugih patriotskih organizacij. Zagrebški Sokoli so si ogledali mesto, popoldne pa so bili sprejeti na dvoru. Nocoj ob 8. so priredili v narodnem gledališču slavnostno akademijo, katere sta se udeležila kralj in kraljica.

ZVIŠANJE ŽELEZNIŠKE LEŽARINE.

Beograd, 18. januarja, n. Generalna direkcija državnih železnic je sklenila povisiti od 1. februarja pristojbine za železno v kolodvorskih skladisih, in sicer v Bosanskem Brodu, Sarajevu in Gružu od 40 na 50 Din, v ostalih postajah od 20 na 30 Din, na otvoreni prosi pa od 10 na 15 Din za kvadrat. meter.

POLJSKI FAŠISTI.

Varšava, 18. januarja, s. Policijska preiskava v aferi fašistske organizacije je končana. Včeraj je bilo aretiranih 15 članov organizacije, od katerih pa je bilo 10 zapret iznужčenih na svobodo.

Naše nove meje z Italijo

NINČIĆ IN PAŠIĆ POTUJETA V RIM. — KOMISIJA ZA KOREKTURO GRANIC SE SESTANE 21. T. M. — DEFENZIVNE ZVEZE NE BO?

Beograd, 18. januarja, p. Kakor dozna Vaš dopisnik, se je med Beogradom in Rimom dosegel sporazum, da se dne 25. in 26. januarja sestanejo v Rimu ministrski predsednik Pašić, minister za zunanje stvari dr. Ninčić in Italijanski ministrski predsednik Mussolini. Pašić in dr. Ninčić odide iz Beograda dne 23. januarja. Na tem sestanku se ima definitivno redigirati že parafrirani sporazum o reškem vprašanju. S tem sporazumom se predvidevajo posebne konvencije za razmejitev, za obmejni in železniški promet. S Pašičem in Ninčićem odpotejo tudi Ljuba Nešić, admiral Prica in beograjski Italijanski odpravnik Summonte, ki so sodelovali pri tem vprašanju. Po poročilih iz Rima se tam pripravlja veliki sprejem Pašića in Ninčića. Glasom že objavljenega programa o svečanosti, ki jih bo priredila Italijanska vlada, se bo priredil tudi sprejem na dvor.

Danes dopoldne se je govorilo, da bo sta Pašić in Ninčić iz Rima nadaljevala pot v Pariz, kjer se bodo vrstile zelo važne konference. Trdi se, da je to v zvezi s kraljevim blivanjem v Parizu meseca novembra. Danes dopoldne je Ninčić posetil Italijanski odpravnik Summonte ter ga obvestil, da je v Rimu sestanek definitivno določen za 25. in 26. januarja. Dopoldne je dr. Ninčić sprejel g. Davidovića, katerega je informiral o sporazumu z Italijo.

Beograd, 18. januarja, r. Po doseženem sporazumu bo nova meja napram Italiji pri Reki potekla takole:

Od zunanjega mola Barošu sosednega reškega bazena, preko mosta med tem bazenom in Barošem, ob severnem robu Bankina, ki ostane ves pod Jugoslavijo. Baza za mejo severno od Reke so granicata katastralnih okoliških občin. Katastralne občine mestna Kastva pod Jugoslavijo, na naši strani ostane tudi selo Drenovo in kat. občina Zamec. Skozi to občino vodi obsežna cesta in železnica, ki ostane Italiji.

Glede korektur ob slovenski meji bo razprava končana najbrž leto v nedeljo. Italija je načelno le privelika v nekaterih popravke, ki sicer teritorialno ne pomenujo skoraj nič, vendar značijo olajšanje za obmejno prebivalstvo. Gre predvsem za to, da se ponokod meja potegne ob granici katastralnih občin in ne neposredno ob vaseh in po dolinah. Med drugim bo izvršena korektura tudi na Javori v triglavskem pogorju.

Sof razmejitev komisije puk. Daskalović je odpotoval v Ljubljano, da se v terenu sestane z Italijanskimi delegati.

Rim, 18. januarja, r. Službeni krogi izjavljajo, da bo politična pogodba med Jugoslavijo in Italijo imela samo značaj nevtralitete konvencije, ne pa defenzivne zvez.

Beograd, 18. januarja, p. Danes dopoldne sta se minister dr. Ninčić in predsednik parlamenta Jovanović skupaj posetila Pašića, s katerim sta se razgovarjala o parlamentarni situaciji zlasti o akciji za ustvaritev opozicionskega bloka s skupnim programom. Vsled akcije opozicije so radikalni postali zelo nervozni.

Da bi omogočila debato o sporazumu z Italijo pred podpisom pogodbe, nameščava vlada sklicanje parlamenta odrediti za več dni ter bi se naj prva seja vršila še dne 23. jan., isti dan, ko Pašić in Ninčić že odpotejeta v Rim.

Rim, 18. januarja, p. Iz avtoritativnega virja sejavlja, da bo politična prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo sklenjena za sedem let.

Rim, 18. januarja, j. Kakor javlja «Tribuna», se bo vršil sestanek med Mussolinijem in Pašičem v petek dne 25. ali v soboto dne 26. januarja. Takrat se bo podpisala jugoslovansko-italijanska pogodba. Tako nato bo izšel dekret o razpustu zbornice. Dan kasneje se bo v Rimu sestal veliki fašistovski svet, na katerem bo razvila Mussolini svoj volilni program.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem.

Dr. Korošec se izraža o pogajanjih za opozicionalni blok in o izgledih rezultatov skupnega nastopa zelo optimistično. Federalistični blok proponira sledenje postopanja: Opozicija naj vrže vlado in izvoste razpis novih volitev za spomlad. Po parlamentarnem pravu bi ona prevzela volilno vlado. Kot druga etapa je zamenjan zakonodajni program, na katerega bi se naj zedinili opozicionalne stranke in ki bi ga po volitvah koalicjska vlada izvedla.

Po svoji konferenci drjem. Korošec je imel gosp. Ljuba Davidović sestanek z drjem. Marinkovićem

Službeni komunike načelstva JDS v Ljubljani glede vprašanja ljublj. mandata

Predsedstvo JDS v Ljubljani objavila:

Po referatu poslevođečega podpredsednika dr. D. Puca je načelstvo JDS v Ljubljani na redni seji 17. januarja 1924 v zadevi svoječasnega sporazuma glede ljubljanskega mandata soglasno sklenilo:

I. Dne 19. februarja 1923 sklenili volilni sporazum med JDS in NNS glede ljubljanskega mandata je NNS opetovano kršila in to po njegovem besedilu kakor tudi po njegovem duhu v bistvenih točkah na način, ki se ne da več popraviti. Zato NNS ne more s svoje strani zahtevati izpolnitve pogodbe v točkah, ki so zanje ugodne. Radi tega načelstvu JDS ni treba nadalje preiskovati, ali danes NNS sploh še obstoji kot samostojna in organizirana stranka in ali ni morda samo naivzema firma za prestop v radikalno stranko, golo ime brez organizacije in dela.

II. Poslanec Josip Reisner je načelstvo JDS že 27. decembra 1923 pozval, da naj mu naznani izid seje, ki je kategorično predpisana v točki III. sporazuma od 19. februarja 1923. Izjavil je, če ne pride na tej seji do sporazuma glede oportunitete podaljšanja termina za njegov odstop, da bo z ozrom na dano besedo takoj odložil mandat. Načelstvo JDS mu na ta poseziv odgovarja, da po krvidi NNS do skupne seje načelstva NNS in JDS, kakor jo predpisuje sporazum, ni prisojno, radi česar za gosp. Reisnerja trenutek njegove obvezne ni nastopil.

Načelstvo izreka poslancu Reisnerju polno zaupanje in ga pozvila, naj izvršuje mandat naprej v korist Ljubljani in uradništva.

V utemeljitev tega sklepa se nataja:

1.) Po razpustu Narodne skupščine je radikalna stranka (NRS) začela v celo državi neizprosen boj proti demokratom. V Sloveniji je s silo in nedopustimi sredstvi ustvarila začetke stranke z namenom, odvzeti demokratom toliko glasov, da propadejo pri volitvah. Tudi v Ljubljani je NRS postavila kandidatno listo proti «Naprednemu bloku», ki pa je iz formalnih vzrokov bila odklanjena. Radikali so agitirali zoper izvolitev gosp. Reisnerja, oziroma dr. Ravniharja, ter se celo z NNS razgovarjali, da bi podpriali njenega kandidata gosp. Deržića. Končno pa so proglašili a b s t i n e n o. Je torej jasno, da je bil kandidat «Naprednega bloka» izvoljen proti voliji NRS. Početkom marca 1923 se je čelo, da se je dr. Ravnihar vezal na NRS. Radil tega je JDS na seji skupnega odbora «Naprednega bloka» dne 13. marca 1923 interpellira dr. Ravniharja, kaj je na tom, dr. Ravnihar pa je zanikal. Po vsej tednosti konstelacija je bilo jasno, da se je NNS glede klubskih opredelitev dr. Ravniharja, če postane poslanec, sicer pustilo prostor, vendar v okviru, ki izključuje vstop v stranke, ki so izvoliti kandidatov «Naprednega bloka» nasprotovale, t. j. klerikalna in radikalna. Ako bi se moglo le računati z možnostjo, da gosp. Ravnihar prekorči ta okvir, ki ga predpisuje najprimitivnejši čut politične dostojnosti in poštenosti, ne bi bilo prišlo do sporazuma, ki ga tudi beografska centrala JDS nikoli ne bi odobrila. Pač pa je vsa javnost po izjavah vodilnih članov NNS moralna smatrati zlasti z ozirom na njihov nastop na zagrebškem kongresu in pri občinskih volitvah v Ljubljani, da so to demokratični disidenti, ki simpatizirajo po lastni izjavi s krihom gosp. Davidovića, a se protivijo desnemu kriku demokratske stranke in vsaki koaliciji z radikalami.

Z rastočim vzinemirjenjem je radi se grupe gg. Trillerja in Ravniharja bliža radikalom. Da stvar razčlasi in olajša gladko rešitev mandatnega vprašanja, je pozvala to grufo, naj se zopet zdrži z JDS. Na prvi seji občestranskih delegatov je izhajalo iz izjave dr. Triller - Ravnihar, da programske razlike med JDS in to grufo ni. Nato so izjavili zastopniki JDS, da so v osebnih ozirih pripravljeni doprinesti vsakero žrtvam, da omogočijo zdržitev naprednih vrst. Istočasno je JDS ponudila kooperacijo v «Naprednem bloku» tudi NNS.

Po tem sestanku pa gg. Triller in Ravnihar nista sklicala seje načelstva NNS, ki naj bi odločalo o ponudbi JDS, temveč je dr. Ravnihar odpotoval v Beograd, kjer je očividno sklenil sporazum z NNS. Dne 27. decembra 1923 je načelstvo poslanec Reisner pozval predsednika NNS g. dr. Trillerja, naj se NNS in JDS na seji, ki jo predpisuje volilni dogovor, sporazume radi event. podaljšanja mandata, da vse potem, ali mora mandat odložiti ali ne. Tedaj mu je gosp. Triller izjavil v čisto službenem pogovoru, da stopi gosp. Ravnihar. Že bo poslanec v radikalni klub. Ta izjava je povsem potrjena po soglašljivih informacijskih doma in v Beogradu. Iz pisma NNS od 31. decembra 1923 izhaja, da je gosp. Triller pred odločitvijo posvetoval, kakor sam piše, s strankiničnimi zapisniki.

pogoji, o kajih se govori pod 2. in 3., na celih črti lojalno izpolniti. S tem je povsem računala zlasti, ko je povabilo NNS na zopetno združitev ali vsaj bližanje. Oficijalna izjava dr. Trillerja pa je položaj popolnoma in nepopravljivo izpremenila. Ce je poprej že samo možnost, da g. Ravnihar vstopi v klub stranke, ki je pobijala njegovo izvolitev, ogrožala obstoj pogodbe, je gotovost, da je dr. Ravnihar na ta način okrenil fronto, tako eklatantna kršitev volilnega sporazuma od 19. februarja 1923 v vsem njegovem smislu in duhu, da odpade vsaka diskusija o tem, je - li ima NNS sploh še pravico na pogodbo sklicevati. Napredni blok ni izvojaval mandata, da ga prida stranki, ki je napela vse sile, da njegova kandidata propadeta.

2.) NNS pa je pogodbo kršila tudi s tem, da je opetovano pismeno izjavila, da ne mara priti na sejo, ki je predvidena v točki III. sporazuma, radi posvetovanja, je - il stanje uradniškega vprašanja priporoča, da se g. Reisnerju mandat podaljša. Nazadnje je NNS na nepodpisanim lističu v nasprotju s podpisanim pismom dodala, da, če ni drugače, pride »pro forma« na sestanek. V pismu samem na izjavil, da bi tja prisla že z obveznim sklepom. Toda sporazum predvideva resen in iskren razgovor o potrebah uradniškega stanu, ne pa samo »pro forma« in da se javi drugemu pogodniku negativen vezan sklep. Ko se je grajalo pomanjkanje podpisa na tem dostavku in neresnost take udeležbe, se NNS ni zdelo vredno, dasi je bilo časa dovolj, da to kršitev popravi in svoje stališče prilagodi jasnemu besedilu pogodbe in nje smislu.

3.) Končno je tudi glede volilnih stroškov NNS postopala tako, da je v tem vijeti nagajivo kršenje sporazuma. Iz vsega gradiva pa tudi iz lastnih izjav gosp. dr. Trillerja je vidno, da je bila NNS vezana poravnanim pol volilnih izdatkov. Ko se je terjalo z natančnim obračunom, je zasmehljivo odkazala JDS na — sodnisko pot. V vseh izjavah je žaljivo razlito, končno pa čez noč premenila fronto in pri nekem zavodu založila mesto 21.588.37 Din kar 45.000 Din v formi, kakor da ne gre za poravnavo doleta, ki bi ga bilo plačati tudi če bi bil Napredni blok pri volitvah propadel, ampak kakor da gre za plačilo mandata. Obnašala se je tako odturno, da je videti, da svoje plačilne dolžnosti nikdar noče izvršiti.

Načelstvu se je bilo končno pečati s ponudbo posl. Reisnerja, da odstopi, in z njegovim pozivom, da se mu javi izid seje, po kateri je vezan, da odstope, če se mu ta mandat sporazumno ne podaljša. Te seje ni bilo po krvidi NNS, torej trenutek za zapaljost obvez gosp. Reisnerja ni nastopil.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1924.

Umikanje Stjep. Radića

Dunaj, 18. januarja. s. Za sinoči je Stjepan Radić napovedal veliko javno predavanje, na katero so vodili emigrantski in monarhistični krogi živahno agitacijo. Nepričakovano pa je bilo predavanje odpovedano. Danes objavlja »Der Abend« obširno Radićovo izjavo, v kateri pravi

»Sinoči sem nameraval imeti predavanje v političnem položaju v Srednji Evropi. To namerovo sem moral opustiti. Izgleda, da je Malo antanta vzinemirjena radi mojega intervjuja v Italijanskem listu »Secolos«. Ta intervjuj pa nikar ni pravilen. »Secolo« je namreč pisal, da sem se izrekel za revolucijo. Ako bi nameraval izvesti revolucijo, bi to javno povedal. Tega pa nisem storil. Sem pacifist. Moja politika je politika pacifizma in nekakor izjavila »Secolo«, politika razoroznje Jugoslavije. Pacifizem in razoroznje sta docela različni pojmi. Vse notranji in zunanjji politični položaj Jugoslavije siljemo in mojo stranko, da ješčemo sporazum z Beogradom. Od Italijanske strani se mi je namignilo da moram računati na vso Italijo in vse Italijanske stranke, aksi bi zahteval samostojno Hrvatsko. Ako pa hočem sporazum z Beogradom, bo Italija na strani Srbije. V Angliji pa se mi je reklo: Ako boste nastopili za zvezno državo in za ohranitev međunarodne enotnosti Jugoslavije, morete računati na vse angleške stranke. Ako pa stremite za odcepitvijo Hrvatske od Srbije, moremo sicer teoretično priznati pravico hrvatskega naroda na samoodločbo, toda nihče vam pri tem ne bo pomagal. Sedaj morem torej izjaviti: Ako bi kako država, n. pr. Italija stavila predlog, naj izvedem ustanovite samostojne Hrvatske in međunarodno ali celo evropsko vojno, bi se posmisli in odgovoril, da je zame in za hrvatski narod boljše stremiti za notranjo neodvisnost v sporazumu s Srbijo. Za nas bi bilo celo bolje zadovoliti se s sedanjim položajem, kakor da bi sprejeli te predlog.«

«Faktično sem storil korake, da dosežem sporazum z Beogradom. Kmalu bomo priznali v Beogradu, da strmešljavimo s predsednikom Pašićem, ker je Pašić s svojo načino politiko in s svojim korupcijskim go-

pusti pot nasilne polit. Zahtevamo volitve in imenuvanje hrvatskega bana. Nadalje zahtevamo, naj bo kralj le simbol nacionalne enotnosti cele države. Dne 19. januarja se je vršila v Zagrebu seja vseh hrvatskih poslancev, na kateri se je sklenilo, naj se ostane na Dunaju.«

Radić je v tej svoji izjavi zopet star izkušenec. Sedaj ko se je situacija zanj bistveno spremenila in Radić ne more več računati z odkrito laško podporo, proglaša svoj intervju v »Secolu« za netočen, dočim je pred par dnevi v »Slobodnem domu« napisal, da je »Secolo« sotrudnik točno reproduciral potek razgovora. In istočasno ko napoveduje prihod v Beograd, izjavlja, da bo ostal še na Dunaju! Ker so se mu tudi angleške spekulacije ponosrečile je mož v tič so zadregah.

O njegovi resnosti pa le ena ugotovitev: Radićevski listi divje kričijo, da je »Beografska vlada« izdala Hrvate Italiji. Pri tem pa imajo Radićevi moč, da preprečijo »izdajstvo«! Treba jih je le priti v Beograd ter strmolagativi vladu. Ker tega ne storijo, je očividno, da jim je »izdajstvo« ljubše, nego »hrvatski interes.«

Poincare o obrambi franka

Energični ukrepi francoske vlade.

Pariz, 18. januarja. g. Na včerašnjih sejih parlamenta je imel ministriški predsednik Poincare med splošno pozornostjo svoj ekspoze o vročih padacih francoske franka in protulrepnih vlade. Izvajal je med drugim:

Med svetovno vojno so bili veliki hujši trenutki, a parlament je ohranil hladno kri. Napad na francoski frank bo zavrnjen z lahkoto, odveti je samo treba povzročiteljem njihove pretveze. Ves vse ve, kako velikansko stroške je imela Francija za svojo obnovitev, toda poletjal miroljubnega in delovnega našega naroda se vedno bolj Izboljšule. Pastva francoske trgovinske bilance so od leta 1921 vedno manjša. Obtok francoskega papirnatega denarja se je od leta 1920 zmanjšal za 1800 milijonov. Zbornica in senat sta sporazumno z vlado napravila znatne prihrambe v državnih izdatkih, posebno v vojnem proračunu. Dohodki so se od tedaj stalno zviševali in prekoračili l. 1923 proračuna za tri milijarde. Tudi dohodniški davek je prinesel več, kakor le bilo proračuneno. Davčna moč opustošenih ozemelj se ojačuje stalno in bo zato kriza odstranjena, čim se izvede neobhodno potrebni ukrepi. Odkloniti je treba posebno vse nove izdatke in doseči prihranke. Za odpravo primanjklja v proračunu in za obrambo franka pa mora vlada apelirati zopet na patrijotizem zbornice. Že meseca maja, ali pa še prej morajo biti finance sanirane, frank stabiliziran in izveden uspešen boj proti draginji.

Poincare je oznaljil nato kot najmočnejši ukrep za popravo franka boj proti zavlačevanju plačevanja davkov. Vlada bo predlagala zato odredbe, ki so bile leta 1922 odklonjene. S sprejemom vladne predloge bodo prekrilanji računi deficitov in odvzeti nasprotnikom onstran francoskih granic vsako sredstvo za uplivanje na javno mnenje. Francija bo s pomočjo svojih kolonij dokazala, da stremi le za tem, da dela v miru.

Zbornica je nato s 384 proti 190 glasom na zahtevo Poincareja odgovorila razpravo Interpelacije o padcu franka dokler vlada ne preizkusí predlaganih protukrepov.

Pariz, 18. januarja. z. Ministrski svet je sklenil zahtevati v zaščito franka od parlamenta sledeče odredbe: 1.) strožja kontrola prometa z vrednostnimi papirji; 2.) pobiranje spekulacije s frankom; 3.) povraćanje davkov za 20 odst.; 4.) podoblastilo vladi, da pristedi 1 milijard v že odobrenem proračunu.

Poincare je oznaljil nato kot najmočnejši ukrep za popravo franka boj proti zavlačevanju plačevanja davkov. Vlada bo predlagala zato odredbe, ki so bile leta 1922 odklonjene. S sprejemom vladne predloge bodo prekrilanji računi deficitov in odvzeti nasprotnikom onstran francoskih granic vsako sredstvo za uplivanje na javno mnenje. Francija bo s pomočjo svojih kolonij dokazala, da stremi le za tem, da dela v miru.

Zbornica je nato s 384 proti 190 glasom na zahtevo Poincareja odgovorila razpravo Interpelacije o padcu franka dokler vlada ne preizkusí predlaganih protukrepov.

Pariz, 18. januarja. z. Ministrski svet je sklenil zahtevati v zaščito franka od parlamenta sledeče odredbe: 1.) strožja

kontrola prometa z vrednostnimi papirji; 2.) pobiranje spekulacije s frankom;

3.) povraćanje davkov za 20 odst.; 4.) podoblastilo vladi, da pristedi 1 milijard v že odobrenem proračunu.

Poincare je oznaljil nato kot najmočnejši ukrep za popravo franka boj proti zavlačevanju plačevanja davkov. Vlada bo predlagala zato odredbe, ki so bile leta 1922 odklonjene. S sprejemom vladne predloge bodo prekrilanji računi deficitov in odvzeti nasprotnikom onstran francoskih granic vsako sredstvo za uplivanje na javno mnenje. Francija bo s pomočjo svojih kolonij dokazala, da stremi le za tem, da dela v miru.

Zbornica je nato s 384 proti 190 glasom na zahtevo Poincareja odgovorila razpravo Interpelacije o padcu franka dokler vlada ne preizkusí predlaganih protukrepov.

Pariz, 18. januarja. z. Ministrski svet je sklenil zahtevati v zaščito franka od parlamenta sledeče odredbe: 1.) strožja

kontrola prometa z vrednostnimi papirji; 2.) pobiranje spekulacije s frankom;

3.) povraćanje davkov za 20 odst.; 4.) podoblastilo vladi, da pristedi 1 milijard v že odobrenem proračunu.

Poincare je oznaljil nato kot najmočnejši ukrep za popravo franka boj proti zavlačevanju plačevanja davkov. Vlada bo predlagala zato odredbe, ki so bile leta 1922 odklonjene. S sprejemom vladne predloge bodo prekrilanji računi deficitov in odvzeti nasprotnikom onstran francoskih granic vsako sredstvo za uplivanje na javno mnenje. Francija bo s pomočjo svojih kolonij dokazala, da stremi le za tem, da dela v miru.

Zbornica je nato s 384 proti 190 glasom na zahtevo Poincareja odgovorila razpravo Interpelacije o padcu franka dokler vlada ne preizkusí predlaganih protukrepov.

Pariz, 18. januarja. z. Ministrski svet je sklenil zahtevati v zaščito franka od parlamenta sledeče odredbe: 1.) strožja

kontrola prometa z vrednostnimi papirji; 2.) pobiranje spekulacije s frankom;

3.) povraćanje davkov za 20 odst.; 4.) podoblastilo vladi, da pristedi 1 milijard v že odobrenem proračunu.

Poincare je oznaljil nato kot najmočnejši ukrep za popravo franka boj proti zavlačevanju plačevanja davkov. Vlada bo predlagala zato odredbe, ki so bile leta 1922 odklonjene. S sprejemom vladne predloge bodo prekrilanji računi deficitov in odvzeti nasprotnikom onstran francoskih granic vsako sredstvo za uplivanje na javno mnenje. Francija bo s pomočjo svojih kolonij dokazala, da stremi le za tem, da dela v miru.

Zbornica je nato s 384 proti 190 glasom na zahtevo Poincareja odgovorila raz

Naši Kraji in ljudje

VABILO

na

veliki shod zaupnikov JDS

v Ljubljani, dne 3. februarja 1924 točno ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

Dnevni red:

- 1.) Otvoritev zborna in nagovor predsedstva.
- 2.) Pozdravi zastopnikov JDS iz drugih oblasti.
- 3.) Poročilo načelstva JDS v Ljubljani.
- 4.) Predlogi za volitve načelstva JDS in rezolucije.
- 5.) Debata o točkah 1–4.
- 6.) Glasovanje o predlogih pod 4.
- 7.) Drugi predlogi in slučajnosti.

Na shod zaupnikov so vabjeni razven stranknih funkcionarjev, vsi zaupniki, vsi odborniki krajevnih organizacij, vsi poverjeniki, vsi obiskovalci dosedanja političnih tečajev JDS v področju ljubljanske oblasti. Pristopajo dalje tudi ostali sodelavci JDS, vendar le v kolikor so vpeljani po zaupnikih in se ob vstopu zglašajo pri rediteljih.

Obrtniško zborovanje v Celju

Na poziv Občeslovenskega obrtnega društva se je 17. t. m. vršilo v Celju zborovanje pridobitnih slojev, na katerem je prišlo izredno mnogo obrtništva iz Celja, kar tudi iz Savinjske doline, Trbovli in Brežic, tako da je bila dvorana Narodnega doma nabitna polna.

Na zborovanju je govoril predsednik društva Ivan Rebek o izgledih obrtništva za bodočnost. Orisal je dosedanje živahno delovanje obrtnega društva in navajal nalage obrtniških organizacij za bodoče delo, ter je posebno ostro zigoval ono ogromno večino obrtnikov, ki stoe iz nitev razlogov izven društvenih organizacij in s prekrižanimi rokami čakajo na sadove požrtvovalnega dela maloštevilnih zavednih tovaršev. Predlagal je rezolucijo, v kateri se zahteva čimprejšnja postavitev v ustavu zamenjene gospodarskega sveta pridobitnih slojev. Drugi govornik g. Ivan Bizjak, predsednik Zveze obrtniških društev, je predlagal o obrtniških zahtevah glede zavarovalnih zavodov. Predavanju je sledila zelo živahnega debata, katera so se udeležili tudi z živahnim zanimanjem navzoči blagajniki zdravnik.

Resolucije, ki so bile sprejete z vsemi navdušenjem zahtevajo: 1. Ustanovitev še dveh okrožnih uradov za zavarovanje delavcev in sicer v Celju in Mariboru. 2. Redukcijo nepotrebnega uradništva v zavarovalnih zavodih in uvedbo osmernega delovnega časa za ostalo uradništvo. 3. Strožjo kontrolo simulantov, kar tudi onih podjetij, ki delavstva ne naznajajo v zavarovanju. 4. Uplaganje ravnateljstva okrožnega uradu na večjo štedljivost v upravi. Končno se pozivajo vse obrtne organizacije v Sloveniji, da informirajo svoje članstvo o rezolucijah.

Obrtno-zadružni nadzorniki g. Založnik je govoril o pomenu volitve v dohodniško cenilno komisijo. S temi dokazali, da obrtniki, trgovci in industrijeti plačujejo več kot dve tretini

osebne dohodnine v Sloveniji in je izvajal iz tega zaključek, da so volitve v cenilne komisije baš za te krog največje pomena. Grajal je, da se postavljajo proti gospodarskim kandidatnim listam politično strankarske liste ter se skuša tako strankarstvo zavleči tudi v tako važno gospodarsko institucijo, kakršna je cenilna komisija. Pozval je obrtništvo, naj na dan volitev 20. t. m. storiti svojo dolžnost. O polnoči je predsednik g. Rebek z zahvalnimi besedami zaključil lepo uspelo zborovanje.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju je sporazumno z ostalimi obrtniškimi in trgovskimi organizacijami za volitve v nadomestno cenilno komisijo za dohodnino dne 20. t. m. sestavilo sledičo kandidatno listo: 1. Za cenilni okraj celjska občina, ki obsegata ves okoliški okraj glavarstva celjskega, politične eks poziture možirske, člane: Božič Josip, gostilničar in posestnik na Bregu; Pavlin Vinko, trgovec in posestnik v Trbovljah; Podbreznik Franc, lesni trgovec in posestnik v Gorjancem gradu; namestnik: Rozin Miloš, klepar v Trbovljah; Španzer Ivan, pekovski mojster na Vranskem; Vizoviček Ivan, trgovec v Žalcu. 2. Za cenilni okraj Celje mesto: Član dr. Kalam Ernest, odvetnik in posestnik v Celju; Leskovšek Franc, trgovec v Celju, namestnika Hohnjec Miloš, klepar v Celju in Lukas Franc, industrialec v Celju. Volitve za mesto se vršijo v prostorih davčne oblasti v Celju, volitve okrainega glavarstva pa pri davčnih uradih. Voliti smejo samo tiste osebe, ki so vpisane v vojlnem imeniku. Opozaria se, da so volilci, ki so prejeli od Občeslovenskega obrtnega društva dostavljeno kandidatno listo, zanesljivo vpisani v imeniku.

Včasih je lisko pasel...

Ljubljana, 18. januarja.

Včasih je lisko pasel... poznaje, ko je odrastel, pa se mu je ob neki prilikah zahotel zlate ure. Po Dolenjski cesti je prispeval mlad vesel fant, doma iz vinskih krajev, proti Florijanški ulici, njemu nasproti pa dva vesela Gorenča. Sledil je radosten poždrav, čeprav se niso poznali med seboj niti toliko, kakor sta se morda poznala v pravljici povodni mož v Ljubljanci in lepa Urška. Urško je igral v našem slučaju veseli Francelj z Dolenjskega, njegova privlačna sila pa ni bil njegov lepi obraz, marveč lepa zlata veritica in še lepa zlata ura, ki se je skrivala v žepu telefonika. Veseli Francelj je povabil svoja nova znance, ki sta zadela njegovo ime čisto slučajno, z značilno gesto v najbližjo gostilno, rekoč: «Kdor me pozna, ta mora pač pititi kozarček!»

Sledil je liter za litrom, gostilna za gostilno. Kmalu so postali vsi skupaj sentimentalni. Eden od tovaršev je pripovedoval Francetu Miklavčiču o srečnih časih, ko je še doma na brodu pod Smarno goro kravce pasel in podil svojo varovanko lisko okrog oglaj domače bajte. Zazibal je tako Miklavčiča nazaj v prijetno domačnost mladih dni in mu pri tem neopazeno segel v žep in odvezl zlato uro z verižico v vrednosti 36.000 krov. Neznanova tovariška sta se nato vijudno poslovila od njega in izginila v temi. Miklavčič je šele pri odhodu iz gostilne opazil, da

nima več ure. Preiskal je vse kote, a zmanj. Klical je tudi oba svoja prijatelja, pa tudi teh ni bilo več. Proti jutru pa je naznani celo zadevo in svoje razočaranje stražniku.

Hajduk Čaruga

Podrobnosti iz njegovega hajdukovanja. — Kako je Čaruga izvajal tolovajstva.

Da se prav spozna strahota Čaruga, sporazumno z ostalimi obrtniškimi in trgovskimi organizacijami za volitve v nadomestno cenilno komisijo za dohodnino dne 20. t. m. sestavilo sledičo kandidatno listo: 1. Za cenilni okraj celjska občina, ki obsegata ves okoliški okraj glavarstva celjskega, politične eks poziture možirske, člane: Božič Josip, gostilničar in posestnik na Bregu; Pavlin Vinko, trgovec in posestnik v Trbovljah; Podbreznik Franc, lesni trgovec in posestnik v Gorjancem gradu; namestnik: Rozin Miloš, klepar v Trbovljah; Španzer Ivan, pekovski mojster na Vranskem; Vizoviček Ivan, trgovec v Žalcu. 2. Za cenilni okraj Celje mesto: Član dr. Kalam Ernest, odvetnik in posestnik v Celju; Leskovšek Franc, trgovec v Celju, namestnika Hohnjec Miloš, klepar v Celju in Lukas Franc, industrialec v Celju. Volitve za mesto se vršijo v prostorih davčne oblasti v Celju, volitve okrainega glavarstva pa pri davčnih uradih. Voliti smejo samo tiste osebe, ki so vpisane v vojlnem imeniku. Opozaria se, da so volilci, ki so prejeli od Občeslovenskega obrtnega društva dostavljeno kandidatno listo, zanesljivo vpisani v imeniku.

Na poziv Občeslovenskega obrtnega društva se je zopet vrnil v domače kraje, na nove »posle. Njemu je namreč vse bil le »posel. Ob takih izletih je nastopal elegantno, vozil se v I. razredu, ustavljal se spotoma v Zagrebu in se malo razvivel. Nekoč je v Zagrebu ostal kar 20 dni, oziroma noči; predno se je odpovedal dalje v Slavonijo, si je kupil orožniško uniformo.

Glavna razbojstva so Čaruga in pajdaši izvršili v orožniških uniformah. — Čaruga je kot poglavjar nosil sabljo in vojaško pištolo-repetirko, svoje »snajileže orožje. Recept je bil enostaven. Tolpa je ponoči vpadel v hišo, ki jo je hotela oproati, razoržila žrtve in zatevila eskrto orožje. Pri tem je prebrskala hišo in pobrala, kar se ji je pač zdelo vredno. Vsak odpor je stal glavo. Po izvršenem tolovajstvu se je tolpo v gozdu preoblikala, uniformo in orožje zapokala na zanesljivih mestih v slamo, ali pa je »vojni liferant Nikola Drezgič, pasažir I. razreda, vse skupaj s prvim vlakom odpeljal v Vinkovce kot ptljago. Če so orožje zakopali, se je po par dneh vrnil ponj določeni član tolpe ter ga ponoči prenesel v samotno Rupčeve kočo, kjer so ga očistili in shranili v skrito skladnišče, za drugikrat. Iztotam je Čaruga razdelil plen po lastni sodbi; gotova vsota se je vedno shranila v »edruščeno blagajno. Iz nje so se naboljali potrebeni rezervisti, uniforme, strelivo itd. V vsem je vladala četverna disciplina. Čaruga je sodil po lastnih statutih. Poleg strahopetnosti je radi svoje skoposti bil glede plena in blagajne posebno natančen, prestopek je

zaknoval s smrtno, zato so člani tolpe sporedu žaljiva pošta na dobitke. Dame pri plenu in društveni blagajni bili še najbolj pošteni.

Kakor vsi tolovaji, v romanah in pesnicih, je tudi Čarugino usodo skalilo daleč. Manda (njeno pravo krstno ime je Rožica, a jo po materi iz mladih let imenujejo Manda) Smolčičeva ni baš lepotica niti bogata, pač pa zelo naivna. Čaruga je znal simulirati vročo ljubezen, — toda zaročil se je z njo v glavnem le zato, da jo pod to pretvezo lahko neovirano prihaja v Retkovec in k Smolčičevemu sosedu Rupčiju, kjer je bil njegov generalni štab. Pri Smolčiču je veljal za »Mileta Bariča«, tudi še poznaje, ko je Smolčičeva obitelj nedvomno vpeljal v svoje tolovajske skrivnosti. To dokazuje tudi njegovo zadnje pismo zaročenki, ki ga je izdal.

Pri zasiščevanju se Jovo Čaruga načelno prostodušnosti v izpovedovanju trudi, da ne obteži krvide svojih pajdašev in vseh, ki so zapleteni z njim; svojih izpovedi, ne oleščava. Priposejde mirno, tudi najbolj krvave momente razlagajo povsem enostavno. Razumni narodnika Tintorja ne obžaluje ničesar. Na vprašanje, ali mu je žal, da je ubil nadgozdarja Pirkmajerja, je odviral: »Zal mi je, ker je padla ena žrtva mi pa nismo vzel ničesar.« Pri ostalih roparskih umorih vedno dodaja, da ni imel zato pravtvega namena, toda v naglici je bila tudi odločitev negla. Pri vseh razbojstvih je on sam vpadal v hišo in opravil z žrtvami, med tem ko so ostali člani tolpe ostali na strani in ob oknu.

Čaruga bo s svojimi pajdaši te dni od orožniškega poveljstva izročen rednemu preiskovalnemu sodniku v nadaljnje postopanje.

Dopisi

STRAZIŠČE. Sokolski oder v Stražišču uprizori danes v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 16. uri Finžgarjevo »Večrigo«. Vabimo k obilni udeležbi. Zdravlj.

RADOVLJICA. Volitve v davčno komisijo za osebno dohodnino v radovljškem okraju. — Za nedeljske volitve v davčno komisijo za radovljški okraj se je dosegel med obrtnimi, trgovskimi in kmetskimi organizacijami gledat kandidatov popoln sporazum. Zato vabijo imenovane organizacije obrtnike, trgovce in kmetske, da se udeležijo volitve, da bodo zmagali naši kandidati s častno večino proti strankarski listi klerikalnih vojnih dobičkarjev, kar bo le v korist obrtnikov trgovcev in kmetskih sunih. Davkopalčevalci, v Vaših rokah je odločitev! To je dokazalo z veliko udeležbo, da se zavedate važnega položaja in da tako izpodrinemo vse tajne davčne zaupnike. — Protestno zborovanje obrtnikov v Radovljici. V nedeljo dne 20. januarja se vri protestni shod obrtnikov radovljškega okraja točno ob 11. uri dopoldne v restavraciji Kunstelj. Tovariši obrtnikov! Udeležite se shoda polnoštevilno. Naj ne manjka nikogar, da tako z veliko udeležbo pokazemo, da je mera breznen polna in da tako ne more iti dalje. Povemo javno, da tudi obrtnik ne dela samo za davke, ampak hoče, da tudi on in njegova družina hočeta živeti.

RADOVLJICA. Orjusa v Radovljici priredi v nedeljo dne 20. januarja v Sokolskem domu veliko predpustno veselico z najraznovrstnejšim sporedom. Zadovoljni bodo vsi, tisti ki ljubijo pleš in konjice, ki ljubijo smeh. Med drugim je na

vinici pričekati. Prispevki naj se pošiljajo na Sokol v Oplotnici.

VINICA. Naš Sokol je uprizoril v nedeljo pod vodstvom br. Lovšina veselico in igri »Eno nro doktor« in »Sirotica in desetnik«. Ugajala je zlasti druga igra, ki jo je spisal in za otroški oder priredil brat Lovšin in žel zato od številne občinstva zasluženo pohvalo in priznanje.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanovljena v nekaj stavbni lesa. Seveda, pa to še ne zadostuje in rabimo še mnogo denarja. Obračamo se zato na naše rodoljube in sploh na vso javnost, da nam priskoti na pomoč. Le tako bo mogoče rešiti Sokolski dom v Oplotnici, ki mu preti ista nevarnost, kakor Taboru v Ljubljani. Posojilnica v Konjicah nam je že naklonila tisoč dinarjev. Da bi našla mnogo posameznikov. Prispevki naj se pošiljajo na Sokola v Oplotnici.

DOL. LENDAVA. Tukajšnja meščanska šola je dne 10. januarja ustanov

Domače vesti

M. A. C.

18. I. 1924

p. c.

* Likvidacija kmetijskega oddelka v Ljubljani. Po odredbi ministra poljoprivrede se ima takoj prijeti z likvidacijo kmetijskega oddelka bivše pokrajinske uprave. Do 15. februarja mora biti razdelitev oddelka na oba uradna velikih županov v Ljubljani in Mariboru že izvršena. Kot oblastni referent za kmetijstvo v Ljubljani bo posleval dosedanje načelnik kmetijskega oddelka g. Sanein, kateremu bo prideljenih več strokovnih referentov, m. dr. za veterinarsko dv. svetnik Pavlin. Kakor čujemo je za oblastnega kmetijskega referenta v Mariboru določen in spektor v ministratu poljoprivrede gošpod Židanšek, za veterinarskega strokovnjaka pa bivši poslanec dr. Janko Rauer.

* Iz državne službe. Aleksander Valjevec, poslovodja v ljubljanski tobčni tovarni, je trajno upokojen. Fran Kozak, poštar v Ljubljani, je podal ostavko na državno službo. Poštna poslovalka Lina Petelenka je iz Orteka premeščena v Maribor.

* Nove sodne takse. Kako težko obremenjujejo sodne takse vse sodno postopanje, sledi iz ugotovitve, ki se nam poroča iz Celja. Pri okrožnem sodišču se je pri prvem naroku v enem dnevu naračušilo dohodkov pri taksah nad 20 tisoč dinarjev. Je lep vir dohodkov, ki bi naj služil, če že mora biti, vsaj v oblažitev bede onih, ki morajo dan za dnevnem težko garati in si vsled komplikiranih predpisov o taksah vrhu tegu še beliti glave ter nositi za pravilno zaračunavanje teh pristojbin glavno odgovornost.

* Za zvišanje dijaskih stipendij. Včeraj se je vršilo na ljubljanski univerzi zborovanje dijakov-stipendistov. Izvoljen je bil poseben odbor, ki naj trajno zastopa interese stipendistov, obenem pa je bila sestavljena na ministrsko prosvetne peticija za zvišanje dijaskih stipendij od 600 na vsaj 800 Din. Spomenitek obširno utemeljuje to zahtevo in navaja, kako so se tekmo zadnjega leta podražile vse življenske in učne potrebnine za akademike. Nadalje prosi spomenika, naj ministrstvo že vendar enkrat ukrene potrebno, da se bodo stipendije izplačevala redno vsak mesec.

* Novi zakon za priseljevanje v Ameriko. Zedinjene države pripravljajo nov zakon za priseljevanje, ki je bil v parlamentarni komisiji sprejet. Po novem zakonu se bosta mogla odslej naprej priseliti v Zedinjene države samo dva odstotka od onega števila pripadnikov kaže narodnosti, kolikor jih je bilo v Ameriki leta 1890. Zato pa je dovoljeno večje priseljevanje članom družin onih emigrantov ki so si pridobili ameriško državljanstvo. (Novi zakon nikakor ni v prilog naše države, ker je bilo leta 1890. malo Jugoslovov v Ameriki, še manj pa jih je sprejelo ameriško državljanstvo).

* Invalidske poštni znamke. Poštna uprava izroči osrednjemu odboru vojnih invalidov 500.000 invalidske poštni znamki po 10 par s sliko kosovske devojke, da jih razprodru v korist vojnih invalidov. Znamke se smejo nalepljati kot spominski kolek na dopisnice poleg poštnih znamk. Na vsaki so natisnjene začetne lire U. R. J., da se preprečijo zlorabe. Ta pretisk pomeni, da znamka ni več poštna vrednotnica.

* Šola za izdelovanje optičnih aparativov. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo, da se v Beogradu ustanovi šola za izdelovanje optičnih aparativov za privatno in vojaško potrebo. Nova šola bo nameščena v teleoptičnem društvu.

* Pridelek in nakup tobaka. Po uradnih podatkih se v Jugoslaviji s sestavljenim toboka bavi približno 100.000 rodbin. Pridelovanje tobaka je bilo v zadnjih letih prostro. Lansko leto je bilo s tobkom zasajenih 10.500 ha tobaka ter je plačala zasajen 6.000 milijonov dinarjev. Plačevalo se je lani po 4 Din za kg najslabšega in 90 Din za kg najboljšega tobaka. V zadnjem času je monopolistična uprava 200.000 kg prodala Češkoslovaški na vsoto 17 milijonov dinarjev v dolarjih.

* Upoštevajen parobrodni promet. Med Špančevom in Beogradom je zopet upoštevajen parobrodni promet, ki deluje med

Tajnopsi v privatnih brzjavkah. Letna pristojbina za pravico uporabljanja tajnopsa v privatnih brzjavkah je z novim letom zvišana od 500 na 1200 Din.

* Udrženje jugos. narodnih železničarjev (Zveza) podružnica Maribor sklicuje svoj XI. redni občni zbor za nedeljo dne 20. januarja 1924. ob 9. uri dopoldne v malih dvoranah Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Odbor poziva vse člane podružnice, ki jim služba dopušta, da se občnega zborna zanesljivo udeleže.

* Maturanti ljubljanskih gimnazij je leta 1899. se prosijo, da pošljejo svoje naslove dr. Fran Steru v Rogaški Slatini v svrbo razgovora glede praznovanja petindvajsetletnice. Dopisu naj se priloži znamka za odgovor.

* Sedež oblastne samouprave v Ljubljani. Vsled likvidacije kmetijskega oddelka v Ljubljani bo na razpolago celo vrsta vrstnih prostorov v tako zvanem Marijanšiu, kjer se ta oddelok nahaja. Kakor čujemo, je predvideno, da se tu naseli oblastna samouprava za ljubljansko oblast. Razpis oblastnih volitev se pričakuje za drugo polovico meseca februarja, volitev bi se vrstile koncem marca ali začetkom aprila.

* Podpora Jugoslovom v Poruhru. Vlada je dovolila za naše državljane na Vestfalskem podporo 200.000 Din.

* Potres na obali Jadranovega morja. Beografska seismološka stanica javlja: Na obali Jadranovega morja se je 12. t. m. začela nova serija potresov. Posebno močni so sunki v Šibenškem primorju, med Vodicami in Zloselom. Najjačji sunki so bili zabeleženi 18. t. m. ob 10.50, 20.12, 21.45, 21.55 in 22.20. Škoda ni bila. Pred tem se je čutil precej močan val v bregalniškem okraju dne 31. decembra ob 8.15 v vasi Radovišče in isti dan ob 5.40 zmenjen sunek v Boki Kotorski.

* Potres v Dalmaciji. Kakor poročajo dalmatinski listi, so v Splitu in Šibeniku čutili v zadnjih dneh ponovne potresne sunke. Dne 14. januarja dopoldne se je čutil v Splitu rahel, zvečer ob devetih pa precej močan sunek. Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih dalmatinskih krajev.

* Požar v zagrebškem deželnem laboratoriju. Včeraj okoli 6. zjutraj se je pojavil požar v deželnem laboratoriju na Akademskem trgu v Zagrebu. Nastal je požar tako, da je v eni sobi nekdo pustil plinsko cev odprt in ko je prišel sluga v sobo z lučjo, se je plin, ki ga je bila polna soba, uigral. Požar je bil kmalu pogoten in škoda je le neznatna.

* Šolske razmere v Istri. V motovunskih Novakih so starci sklenili, da svojih otrok ne bodo pošiljali v poitalijančeno šolo, marveč jim bodo preskrbeli pouk doma. Tako je ostala šola popolnoma prazna in italijanska učiteljica posedovala na včilnici.

* Stekel pes v novomeški okolici. V zagrebški Pasteurjev zavod so prepeljali te dni nekega cigana iz novomeške okolice, katerega je ogrizel stekel pes.

* Žrtve steklega pra. V bosanski Rogatici se je nedavno pojavil stekel pes, ki je napadel najprej 17letno dekle, potem pa še seljaka Osmana Colića. Kobil, ki jo je stekel pes ogrizel, so morali pobiti. Colić in deklica pa sta bila oddana Pasteurjevemu zavodu v Sarajevu.

* Samemor zaradi nesrečne ljubezeni. V Zagrebu se je predvajerjšnjim vrgla siluščinka Ljubica Roglič z okna prvega nadstropja na ulakovano dvorišče. Zlomila si je vrat ter je kmalu nato umrla. Motiv groznega čina je nesrečna ljubezen.

* Tragična smrt. V četrtek popoldne so pokopalni na celjskem pokopališču J. Vižovščeka, posestnika iz Trbovelja. Ko je šel pred par dnevi ponoči v Trbovljah k sosedu, ga je neki doslej še nepoznani zločinec, najbrž rudar, napadel iz zaseze z nožem ter ga sunil v trebuh tako silovito, da je moral v celjsko javno bolnico, kjer je kmalu umrl. Rajni je bil star 86 let ter zapušča vdovo in enega nepreskrbljenega otroka.

* Kaznovan izvoznik jaje. Izvoznik jaje Aleksander Hungerleider v Subotici je bil te dni zaradi kršenja pravilnika o devizah in valutah kaznovan z denarno globo v znesku 315.000 dinarjev. Po izvršenem kazni bo Hungerleider, ki je madžarski državljan, izgnan iz naše države.

Iz Ljubljane

* Protezna delavnica se je pričela z dnem 15. januarja 1924. sedli iz barak pred obrtno šolo v Ljubljani v nove adaptirane prostore St. Peterske vojašnice. Zato so mehanična delavnica, kočačnica in polirnica začasno prenehal z delom. Bandažni štirljarski in lesni oddelek pa bodo kljub temu brez prestandka vršili naprej delo. Invalidi, ki želijo na protezo naj potpre, ker bo začasno delo nekoliko zastalo, v začetku februarja se bo začelo zopet s polnim poslovanjem v novih prostorih. — Izvršni odbor.

* Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 20. jan. ob 10. uri dopoldne v zborniški dvorani na univerzitetu javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: »O lepi knjigi in javnih knjižnicah«. Predava gosp. F. S. Finžgar.

* Gogoljeva »Zenitev« na sokolskem odu v Mostah. Sokolski gled. oder

Elegantna društvena drama

Noč karnevala

s krasotico

Natalie Kovanko

samo še danes v soboto 19. januarja.

Kino Ljubljanski dvor

— Kulturno-znanstvena sekacija »Freporda« priredi danes v soboto svoje redno predavanje. Predava g. dr. Stanislav Rapo »O ekonomski izrabi časa v študentovskem življenju«. Pričetek točno ob 9. uri zvečer.

— IV. Slovanski večer. Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadran« priredi danes v soboto točno ob 20. uri v vseh gornjih prostorih Narodnega doma svoj priljubljen tradicionalni Slovanski večer z akademijo in plesem. Da bo akademija nudila umetniški užitek, jamčijo priznani operni solisti. Kdor pomotoma ni dobil vabilna, ga doblikom dneva v tajništvu J. n. a. d. »Jadran«, Tomanova ulica 8.

— Za slepe. Namesto venca na hrsto gđe F. Mikuš so darovali oficirji avtoodelenja Drav. div. obl. društva slepih 100 Din.

— Koncert. Danes zvečer se vrši v kavarni »Evropa« koncert Dravake godbe. Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

— Poskušen vihom. Pred Sabornovo trgovino na Zaloški cesti je opazil službojni stražnik v sredu zvečer sumljive moškega. Ko je stražnik prišel do roloja, ki zapira vrata, je opazil, da tiki v ključnici ključ. Sumljivi moški je bil pozneje prijet, vendar se je izgovorjal, da sploh ni vedel za ključ, ki je tičal v ključavnici. Stražnik pa ga je kljub tajenju aretiral in odvedel v sodelovanje s policijo. Ali je bila za stvarjo večja vložilska družba, se bo šele izkazalo.

— Nevaren gost. V gostilni »Pri starem tisičarju« v Kolodvorški ulici je predvajer predvajajočim trgu potnik Milan Jovičič iz Breke. Zjutraj je odnesel celo posteljno odojco in jo sel prodajat na starino. Tam pa ga je založil stražnik ravno v trenutku, ko je hotel kasirati denar. Vzel ga je s seboj na policijo, kjer se je izkazalo, da nevarnega ptička zasleduje zaradi tatvne tudi osješko sodišče.

— Tatjanino dan. Kakor vsako leto, bodo tudi letos pobirale dame povodom Tatjaninega dne 25. jan. razne prispevke. Prosimo dobrotnike ruske mladine, da se blagohotno odzovejo. Darila se posljejo lahko tudi gospoj Terezini dr. Jenkovi, Jurčičev trg 3.

— Javna razstava slik. V Narodni knjižarni v Prešernovi ulici je izloženih več slik - pastelov akad. slikarja in profesorja Franja Kopča. Slike predstavljajo motive iz krasnih Benet. Naj si vesak ogleda te slike, katere so menda tudi na prodaj.

— Medicinski ples. Kakor je že iz prejšnjih objav znano, se vrši letošnji še nepoznani uzmivoč ter odnesel nov pisančni stroj »Underwood« št. 1,639.578 v vrednosti 10 tisoč dinarjev. Varnostni organi in železniški uslužbenci se poslajo, da pri zasledovanju tatu pazljivo sodelujejo. Uradi, trgovci in razne pisarne se pa opozarjajo na največjo predvidnost.

— Gledališki oder Narodne čitalnice v Škalici (dvorana Valjavec) priredi 19. in 20. jan. trodejanko »Spavaj moja deklica«.

Danes 19. januarja 1924 IV. Slovanski večer v Narodnem domu »JNAD «Jadran»

Iz Maribora

— Iz mariborskega kulturnega življenja. V nedeljo dne 20. jan. popoldne prične Sokol v Narodnem domu z marionetom gledališčem za svojo deco in naraščaj. Prvič bodo igrali »Začaranega princa«.

— Danes v petek imata v Narodnem domu letni občni zbor društvi »Drava« in »Dijaški dom«. — V nedeljo ima občni zbor v društvenih prostorih Narodnega doma »Zveza jugoslovenskih županov«. Isti dan zborujejo v Narodnem domu delegati kulturnih odsekov mariborske sokolske župe. — Slovenska čitalnica ima v soboto dne 26. jan. občni zbor, združen z družinskim večerom z godo in petjem. Obenem bo podano natančno poročilo o razvoju Ljubljanske knjižnice v letu 1923. — V četrtek dne 31. jan. je ustanovni občni zbor Češkoslovaško-jugoslovenske lige, katerega se udeleži tudi generalni konzul dr. Otokar Beneš. — Glasbeni Matica pripravlja za 6. februarja koncert v Götzovi dvorani. — Na sredinem sestanku Gosподarsko-političnega društva pri Bočiu v Tattenbachovi ulici je predaval dr. Pivko iz svojih spisov »Protiv Avstrije« ob lepi udeležbi članov.

— Učiteljsko društvo za Maribor in okolico je imelo včeraj dopoldne svoj letni občni zbor, na katerem so podali predsednik nadučitelji Klementič in dr. Štefanec. Kdor je želel zavestiti način na

vanju društva v preteklem letu. Društvo je posvečalo zlasti veliko pozornost stanovanjskim zadevam. V poročilu o dohodkih dopsilih je predsednik sporočil tudi vabilo Češkoslovaško-jugoslovenske lige k ustanovnemu občnemu zboru za 31. t. m. ter povdarjal važnost lige za obmejni Maribor. Pozval je učiteljstvo k številni udeležbi. Ker je sedanji predsednik odločno odklonil predsedništvo za tekoče leto radi svoje oddaljenosti iz mesta, je učiteljstvo povabilo do tekoče leta radi svoje predsedništvo.

* Zopet eden. V Sv. Vitalu v Istri so oblasti izgnale te dne župnika Mateljana. Imel je pač ta greh na sebi, da je bil Slovan, in se ni hotel izverjeti svojemu narodu. Ko so mu odhil opicjo, so ga odgnali čez mejo, kakor kakega zločinka. Sedaj je 8 tisoč Slovanov tamkajšnje župnije brez svojega župnika.

Sodišče

— Prijazno življe. Soparen junijek popoldan je bil, ko se je obtočen napoldi s koščkom mila, brisačo in knjigo družbe sv. Mohorja »Pri severnih Slovencih«, da bi se okopal in nato v hladni senci zabavno prebil nedeljski popoldan. Ko pa je preplezal podgradi meter visoki plot neznanega posestnika, sta se naenkrat približala dva ljubeznična telčka, ki ju je nasiliti s kruhotu in prijaznimi besedami. Sledel je suknji, odvezal kravato ter se hotel malo poigrati s posebno prijaznim telčkom, ki pa nosil zvonec. To pa mu je zameril posestnik, ki je tičal za bližnjim grmom ter ga sedaj z nerahlim potiškom naklepil. Pri tem božanju mu je po nesreči zlomil roko in sam sebi palio. V silnem razburjenju je pač domnevral, da bo obtočen napoldi zlomil roko in tudi v koščku, brisačo in knjigo.

— Tujski promet v Celju. V no

Iz življenja in sveta

Priprave za polet na severni tečaj

Pisali smo, da se znameniti raziskovalec severnega tečaja Roald Amundsen mudi v Berlinu, kamor je dosegel zaradi svojih priprav za potovanje na severni tečaj. Prilikom njegovega boravka v nemški prestolici je izrabili neki berlinski reporter, ki je pregovoril Amundsena, da mu je dovolil kratek intervju, ki se je vrnil v treh prostorih: v hotelu, kjer se je Amundsen mudil na hodniku skozi katerega je šel, in na cesti preden je vstopil v avtomobil. Reporter je uvel raziskovalca komaj pol ure pred odhodom njegove vlaka iz Berlina.

Amundsen je bil v spremstvu svoje mlade in cvetoče žene, katero je zavajal konzul Hammer, izredno debel Norvežan, nerazdržljiv spremljevalec Amundsena, ki si je pridobil mnogo zaslug, da so se doseganje raziskovalcev ekspedicije sijajno posrešile. Konzul oskrbuje vsakdanje posle, je tehtno praktičen gospod »za vse«, dočim se Amundsen bavi samo s svojim znanstvenim delom. Amundsen je resen, častitljiv mož pri petdesetih letih. Govori polagoma, rapsodično, premišljeno, neinpulzivno. Izpod čela svetijo plave oči, pod njimi je fino vzbočen nos. Lasje so svetli, plavi, malone bell. Skratka, mož je tipična nordijska prikazan, koščen dolgin z izredno dolgimi stegnimi. Če ga premeriš od nog do pasa, se ti zdi, da ga je narava ustvarila nalač za peštture po našem planetu.

Amundsen je prinovedoval:

Ekspedicija pojde na pot koncem aprila ali v začetku maja. Odpeljemo se iz Norveške z dvema letalom, ki sta napravljena nalač za naše svrhe. Letali sta dva ogromna enokrovca, na katerih je prostora za več oseb. Količko duš se popelje z mano, še ne vem, toda gotovo je, da me bo spremjal konzul Hammer, moj potni maršal. Vse moje moštvo bo tehnično izvezbeno. Letala so čisto drugačna, kakor drugi zrakoplovi ter so tudi drugače opredeljena. Na spodnjem delu imajo pritrjenje čolne in sani. Na ta način bomo lahko pristali na vodi in pa na ledu.

Ekspedicija se ne bo bavila z novim raziskovanjem severnega tečaja. Tamošnji kraji so nam na podlagi doseganjih ekspedicij precej dobro znani in dvomim da bi mogli v njih odkriti kakov novega. Pač pa leži med Aljaško in severnim tečajem približno 1000 štirištevilki metrov široko ozemlje, katerega želim prepotovati in proučiti.

Naša vožnja bo trajala 28 do 30 ur. To zveni sicer fantastično, če pomislimo, da so prejšnje ekspedicije na severni tečaj trajale leta in leta. Vsekakor računam z možnostjo, da bo vožnja trajala več nego 24 ur ali dva dneva. Od ugodnih klimatičnih razmer pa je odvisno, koliko časa bomo na potu. Ne izključujem možnosti, da bo ekspedicija, če bo vreme ugodno, trajala tudi par mesecev.

Iz Norveške se odpeljemo z ladjo »Maud« do Spitzbergov. Zrakoplova bosta na ladji. S Spitzbergov se dvigamo v zrak ter se spustimo na tla na severnem tečaju, kjer si uredimo skladilje z živili, odkoder bomo podvzeli ekspedicije v tiste smeri, ki nas najbolj zanimajo. Iz Amerike nam pridejo nasproti ladja, na katero se bomo lahko spustili z našim enokrovcem, tako da nam ne bo treba pristati na ameriških tleh.

Podjetje finansiram sam, ker razpolagam z zadostnimi sredstvi. Američani so mi sicer ponudili podporo, toda jaz sem jo odklonil, ker ne ljubim odvisnosti.

K glasbi opere „Notre-Dame“

Klub deloma nepovoljni kritiki je fmefa opera »N.-D.« pri nas uspeh. To je zelo razveseljivo, če upoštevamo dejstvo, da smo dosegli slišali v Ljubljani razmeroma malo sodobne glasbe, in da naša širša publike še nima zanjo potrebne predizobrazbe. Vsekakor je to znak dobre muzikalnosti in zmožnosti prilagodenja občinstva, ki se je, ne da bi poznalo Wagnerja (zadnje predstave njegovih del so se vrstile leta 1912!), znalo uživeti v wagnerjanski smeri Schmidtovske opere. S tem pa še davno ni rečeno, da je »N.-D.« delo navadnega epigona. »N.-D.« spada samo v tolko v Wagnerjevo smer, v kolikor se poslužuje »Reitmotiv-ov«, obdeluje orkestralni del simfoniko in uporablja glasovni del v wagnerskem smislu kot peto govorico (Sprechgesang). Akoravno nismo namejenci primerjati Franca Schmidta s Straussom, vendar mirno lahko trdimo, da ni v »N.-D.« ni jednega resnično balnega ali celo prostaškega mesta, kar se večkrat rado, kakor znano, pripeti Straussu, ne le v operah, tudi v njegovi simfonični pesnitvi.

Glasba »N.-D.« g. točno ne sega v svoji originalnosti in iznajdljivosti do Straussovih slavnih del in ostaja tudi za muzikalo drugo inozemsko moderno operno skladbo, a le za redkotero. Zato je oni glasbeni kritiki brezvonomo za-

Lansko ekspedicijo sem v jeseni opustil, ker so bile vremenske prilike neugodne. Svojega življenja nočem staviti na kocko. Moj letošnji polet pa bo ljudi prepričali o tem, da smatram svojo nalogu za jako resno in častno zadavo. Sebljihnamenov pri svoji ekspediciji ne zasledujem. Kar bom odkril novega, bo v prid ostalim, ne pa meni.

Čmrlj s trobento

Pri velikih gnezdih čmrljev lahko doživis čudovito opazovanje, če nisen. Pojd na prezo poleti, zelo zarana, nekako med 1/4. in 4. uro. Videl boš posebno krepkega in rejenega čmrlja, ki se bo skobacal iz luknje (glavnega vhoda) gnezda ter se ravno nasproti temu vhodu vsele na streho gnezda. Tu bo pričel brenčati in proizvajati uprav kolosalno močno godbo s svojim brenčečim basom. Na kmetih poznati vedo za ta pojav in pravijo, da čmrlj budi, vabi, poje, brenči. Deč pravi, da kliče. S tem je izražena predstava, da je ta debeli čmrlj neke vrste dežurni ali nočni čuvaj, ki mora zjutraj s svojo trobento zdriditi vse tabor na delo. Morda nadomestna ta čmrlj našega »mežnarja«, ki tudi vasko jutro zvoni budnico.

To naziranje sicer ni prirodoslovno pravilno. Resnična naloga čmrlja »bubreša« pa ni zato nič manj zanimiva. Ta čmrlj je namreč nič več in nič manj kot — ventilator. Čmrlj se namreč postavi nad vhodno luknjo in tu pridno brenči tak, da bije s svojimi krili. To naglo gibanje kril traja 30 do 60 minut! S tem gibanjem razgiblje čmrlj tudi zrak, proizvaja zračno strugo in z njim prezrači vse gnezdo. S tem zračenjem izvleže iz gnezda vse slabudehove, škodljive ptice in vroči zrak, zmanjša vsebinu vodne pare in zboljuje možnost kondenziranja medu.

Čmrljevo jutranje brenčanje je pričetek socialnega delovanja v prid celokupnosti; pričetek nekake organizacije teh živali, — slično, kakor viličimo to organizacijo neprimerno bolj razvito in dovršeno pri čebelah.

Princ v košulji

Pred kratkim je Anglia poslala Afganistanu ultimatum, zelo sličen znemu Mussolinijevemu Grkom, le brez 50 milijonov. Emir v Kabulu, vladar Afganistana, je pa mnenja, da je dobril prijateljev vedno premal, in čeprav ima v Franciji Iskrenega zavernika, jo poslal še dva svoja zastopnika v Evropo, oba svoja brata. Sirdar Hajatula Kan je šel v Rim, prino Mahmut Ali pa v Berlin.

Sirdar Hajatula pravi, da mu v Rimu izredno ugaja in da je Mussolini zelo prijazen gospod. Princ Mahmut Ali pa je sicer poslal v Kabul posebnega kurirja, vendar do danes še ni videl niti Eberta, niti Stresemanna. Odkar je v Berlinu, še ni zapustil svoje hotelske sobe.

Princ Mahmut pa ni bolan. Prav razpoložen je in zdrav, sprejema obiske, puši ekskviziten tobak svoje domovine, leži na divanu, čita, gleda skozi okno in navija svoj gramofon. Brilo se dvakrat na dan. Posteljo zapusti le redkodaj. V prvi noči po prihodu so ga namreč hotelske »podgane« (tavčki), ki jih je Berlin poln, temeljito okradle, mu odnesle najtežje kovčke in baš one, v katerih je imel svoja velenja oblačila, turbane, čevlje in najfinješega afganskega usnja, damascinsko orožje, — bajkal Pustih so mu samo nekaj kovčkov s tobakom, listinami in — srajcam.

Muslimanska stroga vest pa prineče da, da bi se obleklo po naše. Na-

rodna noč ali pa nič! Ker pa berlinske oblačilnice te noči nimajo, je princ poslal v Kabul posebnega odpoljanca. Ce se bo zelo gnal, se utegne vrnilti za dva do tri meseca. Afganska zima je buda!

Tačas leži princ v svoji košulji v postelji berlinskega hotela, se brije dvakrat na dan, navija svoj gramofon, čita in si mišli: Kismet. Sudbina jarac!

X 64. rojstni dan ekskajerja Viljema. 25. januarja proslavlji bivši nemški cesar Viljem v Doornu na Holandskem 64. rojstni dan svojega življenja. Na ta dan se pripravlja z velikimi srečanostmi. Nemški monarhični odpodijelo tega dne in Doorn zasebne deputacije z darovi in čestitkami. Viljem se bo spominjal svoje nekdanje slava, lahko pa bo pomisli tudi na to, da je vsaka slava na svetu minljiva.

X Ultimat policijskih stražnikov. Tudi to je danes mogoče. Dunajski policijski nameščenci so ravno taki pastoriki vlade, kakor njihovi jugoslovenski stoprini. So pa očvidno manj potrebljivi. Naveličali so se večnih profesi in večnih obljub in so te dni na velikem zborovanju sklenili poslati vladu ostro spomenico, v kateri zahtevajo, da morajo biti njihovi prejmeči regulirani do 12. februarja, drugače si bodo izvolevali svoje pravice sami. Kako, o tem čuvajo strogo tajnost.

X Gledališče pogorelo. V torek je na dosedaj se nepojasnjeno način začelo gorenji deželno gledališče v Neu-Strelitzu na Mecklenburškem. Gledališče je pogorelo do tal z vsem dragocenim inventarjem vred; z arhivom je pogorela tudi originalna partitura Wagnerjeve opere »Tannhäuser«. Gledališče je bilo staro 135 let in ena načrtovanih gledališčnih zgradb v Nemčiji. Po doseganjih rezultatih preiskave sodijo, da je zanetila ogenj zločinska roka.

X Najbogatejši človek na svetu je danes slovit avtomobilski kralj Henry Ford, o katerem je tudi »Jutro« že parkrat pisalo. Ameriški časopisi so namreč izračunali, da zasluži Ford vsak dan 400.000 dolarjev ali precej nad 100 milijonov krov. Nekdaj največji bogata Rockefeller je zaostal daleč za Fordom, ker zasluži dnevno barem »samodobno« 200.000 dolarjev.

X Njutorška pošta. Njutorška pošta je v dneh božiča radi pomanjkanja našlovor moral zadržati okoli dvesto milijonov pisem. Ta pisma so se odprla v navzočnosti komisije in v njih se je naložilo za sto tisoč dolarjev denarja. Vsote so seveda vpisale v posebni protokol, ki je bil pozneje publiciran. Sedaj pa pošta lastnike odposlanih pisem brez naslovov, da jim vrne najdeni denari. Srečna Amerika! Ljudje so tam res takoj pošteni, da vrnejo, kar ne sodi v njihove žepce...

X Napoleon in črka M. Neka revija si je postavila nalogu, da pokaze usodno zvezo med Napoleonom in črko M. Marbeuf je bil prvi, ki je odkril Napoleonov genij v vojaški šoli. Marengo je bila prva velika bitka, katero je Napoleon dobil. Melas pa je odpril Napoleonu pot v Italijo. Mortier je bil eden od najboljših Napoleonovih generalov. Moreau je Napoleonova izdal. Murat je zanj umrl. Napoleonova žena je bila Marija Luisa. Moskva je bila začetek Napoleonovega konca. Metternich mu je bil opisan nasprotnik. Šest maršalov njegove vojske je imelo ime s črko M: Masasen, Mortier, Marmont, Macdonald, Murat in Moncey. Prva večja Napoleonova bitka je bila pri Montenodtu, zadnja pri Mont-Saint-Jeanu. Prva sovražna metropola, v katero je prišel, je bila Milan, poslednja pa Moskva. Zadnje dnevi je Napoleon prebil v Malmaison. Na otoku Sv. Helene je imel za tovarisko Montholona, za soberja pa Mar-

za, predvsem z bogato polifonijo, ki spominja na komorno glasbo, vročekrvnega, tankočutnega, skrtna pravega muzičarja, ki zavleče celo tempo dejanja samega, le da bi se v nekaterih simfoničnih migralih ves popolnoma svobodno razmahnil — kar seveda ni posebno všeč vsakemu poslušalcu. In tudi kritiku ne. Kaj pa Wagner? Je li to sploh kakana napaka? Saj je težišče vsake opere glasbu in gre predvsem za to, ali je na tem mestu kaj vredna.

V nadaljnem razvoju opere naletimo tudi na slabša mesta, ki precej zaostajajo za slov predigre. Pa ni težko iti milino njih, če se spomnimo na krasno sceno pred katedralo, ki je od početka do konca enotna, muzikalno in scenično prvovrstna. Že njen uvod, ki tvori predlog in kritika v ječi nam daje skupaj z vso predigro na orgljah krasen primer arhajzirajočega slikanja splošnega sceničnega razpoloženja: spominja na gotski element, ki je vezan z notredamsko katedralo. Toda brez not ne morem kaj več spregovoriti o lepoti posameznih tekčev glasbe.

Mesto je da torej kritika odklonila delo čes, da nam ničesar ne pove, bi nas raje opozorila na njene muzikalne prednosti: njena partitura je tako pestra, tako bleščajoča pravilno uporabljenih, z delanjem naravnost spojenih orkestralnih efektov, da bi bila lahko vsakemu inačemu (in ne samo mlademu) skladatelju v vzgledu, tudi če se njena invencija ne drži vedno na isti višini.

Skoda le, da naš orkester kljub zmožnosti svojih dirigentov in koncertnih mojstrov, ni zmogen docela premagati vseh težkočin in tako marslikako lepo mestu zgubi. Da orkester ne doni polno, temu je največ kritika pomanjkljiva zasedba godal (ciganška godba v intermeziju), dediti greh načasnega gledališča.

Takot orkester bi pravzaprav spletal ne smel igrati večjih, oziroma težjih oper-

chanda. Tako je bila črka M res usoden na črka Napoleonovega življenja.

X Ob Volgi zopet lakota? Moskovska vladino glasilo »Izvestija« poroča, da je ob Volgi zopet zavladala strahovita lakota. Mnogi kmetje, ki ne morejo prehraniti sebe in svojih družin, se izseljujejo proti jugu v kozaške kraje, upajoč, da se bodo tam prehranili.

X Odkod izvira beseda »bojkot?« Beseda »bojkot« se danes mnogo uporablja, a le redki so tisti, ki vedo, odkod izvira. Beseda datira od leta 1880, iz dobe bojev med Ircl in Angleži, a prihaja od imena Jamesa Boycotta. Ta Boycott je bil neki Anglež, ki se je nastanil na Irskem, da vrši funkcijo intendant-

pri grofu Ema. Ircl so bili njegovi ljuti nasprotniki, ker jih je Boycott ob vsaki prilici maltretiral. O tej aferti se je mnogo govorilo in intervenirala je celo angleška vlada. Vsi napori oblasti pa so ostali brezuspešni. Ircl so ostali neizprošni in so prekinili z intendantom vsačko zvezzo. Stvar je postal tako ostra, da je moral Boycott po pretekli nekaj mesecev zapustiti Irsko. Zapustil je zgodovini svoje ime kot sinonim današnjega polna — bojkota.

X Umetna megi. Svedski inženir Jernberg je izumil z uspehom aparat za izdelovanje umetne megle. Italijanska mornarica misli uvesti ta aparat na vse manjših ladiah.

Domače ognjišče

Negujte zobe!

Stršno je, koliko ljudi prav nič ne goji svojega zobovja: ne zavedajo se, da so sami sebi sovražniki, da bodo še mladi grdo škrbasti ali bodo morali nositi umetne zobe. In neverjetno je, koliko ljudi malomarno pušča, da jim zobje gnoj in da so nadležno zopri vsakomur, s katerim govore. Celo redi intelligenti nateči vsak čas zanikanča, ki ti zbuja stud s svojimi zobjemi, ki okujoč okolico. In čudno je, da imajo prav ti zanemarjeni navadno, da tičejo vate, da lezejo, ako se jim umika, neprestan za teboj in te včasih zgrabilo celo za gumb ali verižico, sicer izgublja obliko. Umazane slike (fotografije) očitajo koščkom vase, napojenim z bencinom.

Sredstvo, ki ne škodi srebru pri čiščenju, je žolčno milo. Umij srebro od časa do časa v peneči žolčni milinci in potem dobro opakni.

Naše peči. Da kurimo štedljivo, a so naše zobe vendar gorke, za to treba precej pozornosti. Umetnost pravilnega kurjenja obstoji v tem, da zna gospodinja prav v popolnoma izrabiti kurivo. Predvsem mora gospodinja poznati svoje peči. Pri kurjavji sami je treba paziti, da ne pride do ognja preveč zraka. Samo prav začetkom, ko zakurimo in je začelo šele gorenje, mora imeti ogenj dovolj zraka, da se more razviti. Kakor hitro se je to zgodilo, pa je neobhodno potrebitno, da omenimo dohod zraka. V kolik meri smemo to storiti, tega nas učita opazovanje in izkušnja. Nikakor ni potreba, da bi bila spodnja vrata pozitiva, da leži zraka v blizu zagrinjajočih lastnic.

Umazane slike (fotografije) očitajo koščkom vase, napojenim z benc

Gospodarstvo

Svilarnstvo v naši državi

V Jugoslaviji se goje svinjene bube v Srbiji, Vojvodini ter Hrvatski in Slavoniji. V Dalmaciji, Bosni in Hercegovini je gojenje svinjene bube še v prvih pojavah, ker so se šele lansko leto napravili prvi zadevni koraki. Zanimivi so naslednji podatki ministrica za trgovino in industrijo o produciji kokonov v posameznih pokrajinalah:

V severni Srbiji se je proizvedlo kokonov: v l. 1920. 9823 kg; v l. 1921. 9376 kg; v l. 1922. 6316 kg; podatki za leto 1923. niso znani. Kako je teh številk razvidno, gojenje svinjene bube še v prvih pojavah, ker so se šele lansko leto napravili prvi zadevni koraki. Zanimivi so naslednji podatki ministrica za trgovino in industrijo o produciji kokonov v posameznih pokrajinalah:

V severni Srbiji se je proizvedlo kokonov: v l. 1920. 9823 kg; v l. 1921. 9376 kg; v l. 1922. 6316 kg; podatki za leto 1923. niso znani. Kako je teh številk razvidno, gojenje svinjene bube še v prvih pojavah, ker so se šele lansko leto napravili prvi zadevni koraki. Zanimivi so naslednji podatki ministrica za trgovino in industrijo o produciji kokonov v posameznih pokrajinalah:

V južni Srbiji se je proizvedlo kokonov: v l. 1919. 110.825 kg; v l. 1920. 145.377 kg; v l. 1921. 199.630 kg; v l. 1922. 227.300 kg; v l. 1923. 300.000 kg. Svilarnstvo v južni Srbiji torej močno napreduje in prinaša gojilcem lepe dohode. V prešnjem letu so dobili gojilci sviloprek za kokone v strumščku, gjevgješljakem in dojranskem srezu preko 30 milijonov dinarjev. Gajilci iz teh srezov proizvajajo same sami pod nadzorstvom državnih svilarskih organov. Višek semena, ki ga proizvajajo preko potrebe, nakupuje država za potrebe v Vojvodini. Proizvedene kokone prodajajo sami na trgu v svobodni prodaji. Povprečna cena kokonov v južni Srbiji v prešnjem letu je bila 117 Din za kg.

V Hrvatski in Slavoniji se je proizvedlo kokonov: v l. 1920. 7081 kg; v l. 1921. 13.046 kg; v l. 1922. 51.761 kg; za leto 1923. Stavilo ni znano. Napredovanje svilarnstva v tej pokrajini je istotno znano. Odkupovanje vrši na tem ozemlju Hrvatska poljedelska banka, ki je v to pooblaščena.

V Vojvodini se je proizvedlo kokonov: v l. 1920. 58.354 kg; v l. 1921. 153.202 kg; v l. 1922. 202.208 kg; v l. 1923. 222.000 kg. Da je proizvodnja kokonov v Vojvodini, ki je prejšnja leta lepo napredovala, lani padla, je bil vzrok nizka cena, radi česar se opuščen gojenje. Za leto 1924. se enči, da bo znaka produkcija okrog 450.000 kg. Tako velika produkcija se pričakuje zaradi vladine naredbe, po kateri se je povzeta odkupljena cena.

Razvoj svilarnstva v naši državi ima torej lepe izglede. Ustanovitev nove državne tvornice za svilo v Novi Kanizi takor že prej poslujoči tvornici v Pančevu in Novem Sadu dajejo dovolj možnosti za predelavo vseh sirovin. Ako se bo svilarnstvo v tej meri razvijalo, bo prihodnja leta krita vsa domaća potreba svile s domaćimi proizvodji.

Uzance za trgovino s surovimi kožami

V dneh 15. in 16. t. m. se je vršila v prostorih Zemaljskega saveza industrialača v Zagrebu pod predsedstvom generalnega direktorja g. Žige Sternia konferenca predstavnikov usnjarske industrije iz Slovenije in iz Hrvatske. Iz Slovenije so prisostvovali konferenci z načelnikom Odseka velike usnjarske industrije Zveze industrijev g. Jane B. Poljakom na čelu predstavniki tvrdk gg.: Carl Pollak (Ljubljana), Franc Wechsberg in sinovi (Šoštanj), Petovlad. d. d. (Breg pri Ptuju), Viljem Freund (Maribor), L. Laurin (Konjice) in Aleksander Podvinec (Radeče). Zvezo industrijev je zastopal g. dr. A. Golla. Konferenca so se udeležili tudi zastopniki trgovcev s surovimi kožami.

Predmet razprave je bila ustanovitev posebnih uzance za trgovino s surovimi zvezljimi kožami v svrhu, da se ta trgovina na domaćih tržiščih končno normalizira ter privede na zdrave podlage. Po vsestranski in izčrpni razpravi se je sporazumno z zastopniki trgovcev skleplilo, da se s 1. marca 1924 uveljavijo naslednje uzance:

1.) Trdovničari usnja prevzamejo od mesarskih zadrgov goveje kože po teži, ki se ugotovi pri prevzemu od mesarja. Kože morajo biti izdelane brez kosti v glavi, brez repne kosti, brez gobce in parkljev ter brez blata. Najvišji kalo sme znašati: od 1. aprila do 30. septembra 12 odst.; od 1. oktobra do 31. marca 10 odst.

2.) Kože z 1 — 2 zarezama, z 1 — 2 fuknjama v sredini ali v vratu, kože z zigoni, ogrete kože (ako puščajo diako) ter kože s 3 — 10 ogorki se smatrajo kot drugovrstno (sekunda) blago ter se odtegne 10 odst. Zelo zarezane kože, kože z več nego 2 luknjama, zasmiradene kože in kože z več nego 10 ogorki se smatrajo kot tretjevrstno (tercija) blago ter se odtegne 20 odst.

3.) Po provenienči se dele kože: v nemški (I. kategoriji); v madžarske (II. kategoriji), ki se plačajo 5 odst. ceneje od I. kategorije; v buše (III. kategoriji), ki se plačajo 10 odst. ceneje od I. kategorije; v bosanski in južno srbske šahtane kože (IV. kategorija), ki se plačajo 20 odst. ceneje od I. kategorije. — Kože od bikov v teži: od 35 — 45 kg so za 10 odst. ceneje, od 45 — 55 kg za 15 odst., od 55 kg dalje pa za 20 odst. ceneje od I. kategorije.

4.) Kože od soli oddišene, ki se po-

nje, smoje, ako ni drugače dogovorjeno, pri normalnem trajanju transporta ter pri normalnih prilikah kalirati v poletnih mesecih največ 3 odst., pozimi največ 2 odst. Poletni in zimski meseci se razumejo kakor pod točko 1.). Kako se ugotovi na temelju uradnega tehtanja na postajah predaje in prevzem. Pri osebnih podatkih ministrica za trgovino in industrijo o produciji kokonov v posameznih pokrajinalah:

= Sanacija Jadranške banke? «Zagreber Tagblatt» poroča iz Beograda: «Težkoče, v katere je začela Jadranška banka, vzbujajo v tukajnjih finančnih krogih naraščajoče skrbi. Kakor se govorja, so v teh krogih že pečajo z misliojo, da se ta težko ogroženi zavod sanira. V to svrhu naj bi se pozvala celo vrsta beograjskih bank, ki bi vzele zasejanje in roke.»

= Dohodki glavnih carinarnic so znašali v tretji dekadi decembra 1923. vsoto 46.837.201 Din. Skupno so znašali od 1. julija do konca decembra 982.490.612 dinarjev.

= Beografska Trgovska zbornica je izvoljena za rednega člena Mednarodne trgovske zbornice v Parizu.

= Promet na Donavi zoper upostavljen. Iz Pančeva javljajo, da je ladijki promet na Donavi med Pančevom in Beogradom zoper otvoren. Isto tako na progi Novi Sad-Beograd.

= Naraščanje našega prometa. Po podatkih ministra prometa je zadnje leto znašal promet poštih, brzih, mešanih in tovornih vlakov v naši državi 575.545 jedinic napram 402.012 v letu 1924. Od tega odpade na beografsko direkcijo 85.760, na zagrebško direkcijo 203.350, na sarajevsko direkcijo 85.430, na subotičko 182.800 in na ljubljansko 75.000 vlakov. Zadnje leto se je zvišalo število vlakov za 178.000, kar znači velik napredok. Računa se, da bo število vlakov to leto doseglo 700.000.

= Tvorница za gradnjo in popravilo vagonov v Suboticu. Subotičko industrijsko podjetje «Ferrum» je dobro od ministra za trgovino in industrijo dovoljenje, da otvorí tvornico za gradnjo in popravilo vagonov.

= Ustanovni občni zbor Prometne banke d. d. v Ljubljani se vrši dne 26. januarja ob 11. uri na Krekovem trgu 10.

= Jubilej dunajske borze. Dne 15. januarja je slavila dunajska borza 75-letnico svojega obstanka.

= Vzroki padca franka. Iz Pariza javljajo: Mednarodni trgovinski krogovi v Parizu so zelo pesimistično razpoloženi, ker je notranje najbogatejša država kontinenta začela na krivo pot valutnega padca, in obsojajo politiko vlade ter nacionalnega bloka kakor kratkovidnost Francije, ki je po vsej napovedi napozabnila skupino v Parizu. Mednarodna trgovska zbornica smatra, da vzroke padca franka: prodaja bonov notranjega posojila v inozemstvu, javni skandal obnovitvenih milijard, ki se prisli v blagajne špekulantov, in beg pred frankom premožnih slojev, ki svoje premoženje v frankih spreminjajo v angleške funte.

= Povisjanje obrestne mere Francoske banke. Iz Pariza javljajo, da je Francoska banka povisila diskont od 5,5 na 6 in lombardno obrestno mero od 6,5 na 7 odstotkov.

Domače borze

18. januarja.

ZAGREB. Na efektivnem tržišču slabla tendenca. Od bančnih papirjev so bile čvrste delnice Eskomptne in Praštedione. Nekaj več zanimanja je bilo za Jugoslovansko, Poljedelsko in Obrtno. Pri industrijskih papirjih je bil promet zelo majhen. Edino za Slavonijo je bil nekaj večjih interes.

— Na deviznem tržišču je bil srednji promet pri nizkih tečajih. Francoski frank je zoper popustil. Trgovalo se je največ v devizah na Italijo, Newyork in Pariz. Notirale so devize: Dunaj 0,122 do 0,124, Bruselj 355 do 360, Budimpešta 0,31 do 0,34, Bukarešta 44,5 do 0, Italija izplačilo 380,25 do 383,25, Kopenhagen 1500 do 1520, London izplačilo 369 do 372, ček 368 do 371, Newyork kabel 86,75 do 87,75, ček 86,5 do 87,5, Pariz 397,5 do 402,5, Praga 253,5 do 256,5, Sofia 0 do 66, Švica 1510 do 1520, Varšava 0 do 0,003; valute: dolar 85,5 do 86,5, a.k. 0,1225 do 0, Kč 250 do 253, fr. 395 do 400,5, lej 42 do 0, lire 376,5 do 379,5; efekti: Eskomptna 165 do 166, Poljedelska 18,5 do 19,5, Kreditna Zagreb 160 do 163, Hipotekarna 93,5 do 94,5, Jugoslovanska 154 do 158, Ljubljanska kreditna 210 do 212, Obrtna 94 do 95, Praštediona 995 do 1000, Etno 95 do 100, Srpska 139 do 140, Eksplotacija 145 do 146, Drava 400 do 425, Šederana Osijek 1750 do 1760, Narodna šumska 140 do 141, Nihag 175 do 177,5, Gutmann 1810 do 1820, Slaveks 875 do 900, Slavonija 235 do 236,5, Strojne tovarne in litarne 130 do 0, Trbovje 875 do 885, Union 1210 do 1250, 7 odst. investicijsko posojilo 65 do 66.

SLOVENIA. Tendenca nedoločna. Tečaj so proti koncu borze popustili. Večina tečajev je bilo napravljenih po paritetu, le Pariz je bil nad paritetom za 8 poenov držaj. Zembla je po borzi popustila. Celo povpraševanje v Zemeli je pokrila neka beografska banka. Notirale so devize: Amsterdam 8250 do 8265, Dunaj 0,12275 do 0,128, Bruselj 865 do 870, Budimpešta 0,38 do 0,35, Bukarešta 48,5 do 44, Ženeva 1510 do 1517, London 880 do 870, Milan 881 do 882, New-York 87,25 do 87,5, Pariz 405 do 408, Praga 254 do 254,5, Ženeva 168 do 175, Solija 62 do 68; valute: lej 42,25 do 42,75, francoski franki za 1000.

BEOGRAD. Tendenca nedoločna. Tečaj so proti koncu borze popustili. Večina tečajev je bilo napravljenih po paritetu, le Pariz je bil nad paritetom za 8 poenov držaj. Zembla je po borzi popustila. Celo povpraševanje v Zemeli je pokrila neka beografska banka. Notirale so devize: Amsterdam 8250 do 8265, Dunaj 0,12275 do 0,128, Bruselj 865 do 870, Budimpešta 0,38 do 0,35, Bukarešta 48,5 do 44, Ženeva 1510 do 1517, London 880 do 870, Milan 881 do 882, New-York 87,25 do 87,5, Pariz 405 do 408, Praga 254 do 254,5, Ženeva 168 do 175, Solija 62 do 68; valute: lej 42,25 do 42,75, francoski franki za 1000.

Dohave in prodaje. Dne 5. februarja se vrši pri Intendantskem slagališču Dravske divizijske oblasti v Ljubljani 20.077 komadov ustnikov, dne 8. februarja pri ravnateljstvu državnih teleznic v Suboticu oferitalna licitacija glede dohove 20 pisalnih miz, dne 5. februarja.

Sokol

Profesor mednarodnega prava o Sokolstvu

Dr. Ant. Hobza, profesor mednarodnega prava na Karlovi univerzi v Pragi, je imel ob prilikah slovenske otvoritve sokolskega doma v Roketnici slavnostni govor, ki je pomemben že zaradi tega, ker izraža mnzenie Nesokola o pomenu Sokolstva. Profesor dr. Hobza se ne udejstvuje aktivno v Sokolstvu, ker je zaposlen s študijskim in diplomatskim poslom, pač pa se zanimal za češko javno živiljenje in za vse javne korporacije in njih delovanje ter si je ustvaril povesom samostojno sodbo o delovanju teh.

Prof. Hobza je rekel:

Sokolska ideja je bila sreča za narod. Danes se splošno priznava delo Sokolstva za narod in demokracijo in to za časa avstrijskega režima in za časa prevrata.

Vašenarodna misija Sokola in njegova izključna služba narodu dviga visoko to institucijo nad vse ostale, zlasti nad Deviško telovadno organizacijo in nad Orlovske. Naloga Sokolstva ni jačenje samo ene skupine v razrednem boju ni jačenje internacionalne, temveč je Sokolstvo v službi celokupnega naroda. In da je nam danes v prvi vrsti treba ideje, ki utruju narodno edinstvo in preprečuje razdor, o tem ne dvomi nobeden objektivni opazovalec.

Za naš narod je potrebno, da se vedno iznova vrača k idejam napozabnih ustanoviteljev Sokolstva dr. Tyrša in Fignerja. Skrb za telesno zdravje in moralno dviganje posameznika ter s tem narodne celote, državljanska svoboda in enakost, svoboda naroda, vzajemno bratstvo, korišči celote pred osebnimi koristi, stroga disciplina in pravilno pojmovanje dolžnosti, to so vzvišeni ideali Sokolstva, žalibog prevzeti, da bi jih mogli popolnoma doseči, ali mogoče je, da se jim stalno in čim bolj približujemo.

Sokolska organizacija je primer prave demokracije. Ta beseda se danes pogosto izrablja. Demokracija je vlast naroda, in sicer vsega naroda, ne pa samo ene kaste.

Bila bi velika napaka, ako bi smatrali, da znači Sokolstvo samo etapno v razvoju naroda, da je njegova naloga v narodu že dovršena. S posebnim poudarkom načakan, da so sokolske osnovne ideje trajne vrednosti, da se jim narod ne sme odrek, zakaj kakor hitro se narod ne sme odrek, ogroža svoj obstoj. Sokolski idealni niso vprašanje mode ali same vnosnje oblike, ki se ravna po vladajočem okusu, to so temelji moderne demokratske države.

Beografska Jugoslavija je dobila z ozirom na svoje lepe mednarodne uspehe poziv, naj se udeleži velike nogometne turnirja, ki ga priredi dunajski Slovan 22., 23. in 25. marca na Dunaju. Pozvana sta tudi rumunski klub Klub in češkoslovaški klub Židenc.

Povratne Hajduke v domovino.

Predvsem v Ljubljani. Predvsem v Ljubljani se je splitski Hajduk po svoji slavnih turnirjev v Alžiru, Tunisu in Marselli vrnil v Split. Civilne in vojaške oblasti ter meščanstvo so sportniki, ki so tako častno zastopali v imenju Jugoslovanskega sporta, priredili navdušen sprejem. V imen uobčine je govoril prof. Barač. Po sprejemu se je vršil svečan banket.

* * * * *

Paraz praske Sparte v Madridu. Kombinirano moštvo Racing

Ant. Adamčič:

Zenin

Ivan Prevec, 25letni uradnik na delu, je bil pravkar prižgal svetlikom stopil k oknu, da bi zastrel vijolični sonrak.

Bač je stopala neka deklica mimo okna. Prevec se je čudil: Kdo je to? leto dni je v trgu in pozna vsa deklica, le tega ni videl še nikdar. Tiskal je s sredincem in palcem, pozvanih in sedel za mizo h knjige.

Prevec je ljubil lepe ženske; vsem Škodnikom lepoticom se je že razdelil in ovoril je kot bi sadil rožice... le jasne praga se je bal. Kmalu so ga pazišča, da je lahko življač in lačak. Zdaj so se mu že samo posmehovali. Sovrtno družbo je mrzil. Ljubil je tudi knjige. Knjige o ženskah in ljubezni so mu bile najljubše berilo.

Tudi danes, preden je odšel k večerji, je nadaljeval v odprtih knjigah, ki je bral z zanimanjem. Po par straneh je dvignil glavo, poiskal svinčnik in telovinu in je debelo podčrtal stavek: «Ljubezen je pojav neodoljivega hremljenja za spojivljivo krv s krvjo.»

Im. to je pa nekaj izvirnega, se je zanimal. Ce se zmislim dekleta, ki je šlo mimo okna... kako mi je glaseno npr. strupalo srce, ko sva se ujela z očmi, vsej je zapisana beseda, trditve, novizem. Ščip. Svetlo kakor podnevi.

Odprial se je večerjal. Ko je stopil hib, je zagledal dekleta, ki je hitro bilo. Oma ista! — «Kri h krv! mu je začumelo po glavi.

Sam zase je presedel četrte ure z mizo in odšel. Kot vsak večer, se je napotil tudi danes na prostrani most preko reke, ki je delila trg in bližnjo vas. Sredi mostu se je ustavil in se

zazri preko ograje v valove.

Voda pod njim je grmela. Prgraja je trepetala, mostnice so se tresle, ves most se je zibal... Prestrašen je odšel Prevec.

«Kaj pa vam je?» je zahibetal ženski glas.

«V vodo sem gledal in zvrtelo se mi je,» se je opravičeval motreč dekleta. — Zopot on!

«Zvrtelo se vam je? Čakajte, morda se bo tudi meni.» In naslonila se je preko pregraje. Tudi Prevec se je nagnil z njo.

«No, kaj je, da se bojite vode? Gospod Prevec, vi ste bojaznjivec,» se je okrenila k njemu in mu pokazala niz belih zob. Stala sta si nasproti. Dognal je v poltemi, da ima dekle veliko kito in, belo bluzo s pikami, teeno krilo in žolte čevlje.

«Kaj mo poznate?» je podvomil Prevec.

«Kaj bi nel! Jaz sem Minka, veste: poznam vas pa z okna.» Odbitela je naprej. On se je ojunačil in se ji predružil.

«Kam, lepa Minka? Saj smem z vami?»

«Toda kaj poreče vaša ljubica?»

«Je nima, verjuje, da ne. Nobena me noče in zapuščen sem kot — kot nihče na svetu...» je hlinil tugo pretkanc.

«Sirota, tedaj se poprimita meni!» ga je milovala.

Vzraženočen se je je poprijet in kar pod roko. Ni mu branila. Prevec se ni brigal za ljudi, ki sta jih srečevala; zmagovalno se je odkril celo gostilničarjevi in apotekarjevi hiberi, ki sta se potem ustavili in na vse glas rezgretali.

Saliha sta se, čenčala, oprezzo tipaje drug drugemu dušo. Prevec je strmel

nad njenimi krepkimi izrazili, ona pa je bila kar očarana nad njegovim podjetnostjo. Včasi ga je pogledala od spodaj gor in tako blizu oči, da mu je vrglo glavo v tlinik. Jecal je in se osvečil svoje sreče. Ljubezen je neodoljivo hrenenje ali stremljenje za spojivljivo... Hipoma jo je objel in vzkljuknil: «Minka, jaz vas ljubim, Prevec.

«O—oi,» se je čudila, «kako ste mahoma okretni in sladki kot — panj čmrilj. Kar radi me imate? Joj, in tako naglo!»

«Ni je silc, ki bi me zadržala!» se je zadihaval in se ustavljal. Ona, še bolj pretkana, se je ozrla naokoli in ko se je prepričala, da sta sama, se je pričela k njemu in mu naslonila glavo na prsa...

Gruča fantov je zavila na most. «Al' me boš...» je zavezal glas naprej in zabrečal je ves zbor: «...rrada imela, ko bom...» — Se preden sta se dvignila iz omotice, sta že bila obkoljena. On je krtevito stiskal v žepu hišni ključ, ona je pa bušnila v smeh, tudi fantje so se bohotili.

Po kratkem posvetovanju je zapovedal iz grube odločen glas: «Skric, domov, dekla z — nam!» Osramocen in sklonjene glave je odšel Prevec skozi Spalir. Koncem mostu se je okrenil in začul temni gruči z belo liso v sredini: «Le podakajte!» Moral je teč.

Ne domov, pač pa se je zatekel v svojo običajno gostilnico. Ondi je prisledil k družbi samcev. Vsi so onemeli. Prvi se je oglastil Prevec stanovski tovarš Gantar, ki ga je piknil: «Smo se utrudili? No, boš dal za lter, ki si redek gost.»

«Sem salamenška deklica, Minka mil je ime,» je zavil s hripavim glasom že

pol pljani urar Stojnik. Prevec se je vrzavnal in je vprašal:

«Kaj že veste? Kdo pa je ta Minka? Sodeč po obliki, je boljše dekleta.»

«I, kajpak! Fina, finisna dekleta, so pritrjevali in se spogledovali.

«Lepe lase, lepe zobe,» je branil Prevec.

«Vse pristno — ho!»

«Rumenec čeveljčke...»

«... od ilovice!»

«Crno krilo...»

«...črn gležnji! Ponoči je vsaka sraka črna.» Prevec je skočil pokonci, snel klobuk in odšel brez pozdrava. Krohot mu je odzdravil...

Cul je pozno v noč in tako je v njem dozorel sklep: Drugo jutro je šel na sodišče, češ, fantalini so ga na mostu ogrožali: bil je v življenski nevarnosti... Sodnik ga je pozorno poslušal, si grizel nohte, potem pa sklonil roki na hrbitu in iz oči mu je šnila Žegava porednost, ko je izpregovoril.

«Gospod Prevec, — nikar! Ce jih že samo zasilšimo, vas bodo o prvi priliki stepili kot snop. Človek naj dà Bogu, kar je božjega. Vi dajte pa fantom, kar je fantovskega. Amen...»

Prevec, ves ponisan, je po kosišu s knjigo v roki zopet premiljeval znotraj podprtane besede. Ta hib se je zasenilo okno: Minka se mu je režala skozi šipe; niz njenih belih zob se mu je dojmil prav zverski. Zagrozil je s pestjo. Obraz je izginil.

Zopet je poiskal svinčnik iz telovnika in je zapisal na rob k podprtemu aksiomu: ... neodoljivega hrenenja za spojivljivo krv s krvjo...»

Se besede: ... in blata z blatom. «Načič ře prav do ušes v njem?» je zarečal in treščil knjigo v kot.

Res, Prevec se je samemu sebi zastudil; bil je na manj najbolj nesrečen človek na svetu. Le v pisarno in k jedi je zahajal ves mesec in nikam drugam. Moški so se mu roglali, ženski svet, osobito dekleta, mu niso odzdravljale. Cutil je, da je izgubljeni kajti že so se ga ogibali na cesti.

Se preden se je odločil za samomor, je za dva meseca vbadanja in mučenja nataknul salonsko skunjko in je šel k staršem najlepše deklice v trgu vprašati za roko... In jo je dobil? — Da. Tak je svet.

milo

se izdeluje in najboljših slovin, tako peritu ne škoduje ter vsled svoje učinkovitosti prehrani mnogo truda in denarja

Mali oglasi

In „Dopravljanje“ in „Zenitve“ se rahuna vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plabani v naprej. Plata se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priljubljeno znakoma za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Vsaka beseda 50 par

Lepo posestvo

ob glavnih cestah v Ptujskem okraju v lepem trgu, občutek je načiv, hobia, travnikov in vseh inventarjem, se radi presečite ugodno prodaja. — Naslov pove pod: „Ugodna prilika“ Alona Company, Ljubljana. 1599

Kapital

100 odst. zagotovljeno. Plamenca ponudbe pod 750 ti. sočet dinarjev na podružnico „Jutra“. Maribor. 202

Hija

z lepim vrtom, v priznamen trgu na Kranjskem, ponedi naprodaj. Ugodno za upokojence ali obročnike. Vprašanja pod: „Zdravo podnebjje“ na upravo „Jutra“. 1562

Kapital

10.000 Din. poslovnih mesečnih preči proti 30 odst. obresti za pol leta ali pruti edipred 1500 Din. mesecno. Ponudbe pod: „Sigurna“ na upravo „Jutra“. 1562

Skaličje na Sušaku

za les in detekte približne, z delavnico progo, ne odob. Preznamo se tudi blago za odpremo preko morja ali v komisijo. Ponudbe pod: „Susk“ na upravo „Jutra“. 1561

Deklenič

star 27 let, ruder, popolnoma mirnega značaja in dober delavec, se tudi seznaniti z dekletom z detetom, katera si imela nekaj premoženja in vsej publike. Ponudbe pod: „Pomladansko solino“ na podružnico „Jutra“. Celje. 1587

Lokali

10.000 Din. Gostilna

za odda takoj v najem pravilni odškodnini. Ponudbe na upravo „Jutra“. 1562

Nepremičnina

star državni poduradnik, star 27 let, lade popoldne postavljene na delavnico v avto restavraciji. Prednost imajo samostojne živile. Ponudbe na podružnico „Jutra“. 1562

Stanovanja

10.000 Din. Prazen kabinet

z električnim ražaveljivo, parket, v bližini Tabora, se odda. — Dopolne na počitni predaj 103. 1517

Veliko stanovanje

z centru mesta. Plačam poletno, načinje in dobro zasedno, se odda. — Dopolne na počitni predaj 103. 1517

Dva invalida

z stalnim dohodki, v starosti 26 in 30 let, se želite seznaniti s delavnico v avto restavraciji. Prednost imajo samostojne živile. Ponudbe na upravo „Jutra“. 1562

Na hrano in stanovanje

z dobro obzidanem, z vseh načinj. Ponudbe na upravo „Jutra“. 1562

Novo flauto

z etuiom, prodaja. Cena 12. lave pri vratjarju na univerz. 1510

Amerikanski gramofon

dobro obziran, se prodaja. — Naslov pove uprava „Jutra“. 1562

Opremljena soba

z kuhinjo v sredini mesta, se odda starejši samski gospodi in gospodini. Naslov pove uprava „Jutra“. 1562

Stanovanje

z 2-3 sobo z privitkami, 1560 z februar odprtina mirena stranka (3 odstane osobe). Naslov pove pod: „Podjetnik“ na upravo „Jutra“. 1562

Začudenici bodelje

akoj se preprite o alkoholih, cem in totalni postrebljivosti. Kričaj in Krestelje v Logatcu. Krašna izbira pravovrtnih volnenih tkank za kostume, garniture, odevje, platno in šifone za ruke, gradine za blazine. 1562

Na hrano

celodnevno ali samo opoldanske, so spritno gospode. — Kuhinja tudi česa. Naslov pove uprava „Jutra“. 1567

Stanovanje

v mestu, se odda za zakonski par brez otrok. Ponudbe pod: „1000 kran mesečno“ na upravo „Jutra“. 1562

Moderna trinadstr. hiša

se prodaja v Ptaju blizu kolodvora na najbolj prometni cesti. Pravljena je v celoti iz betona, vsega vseh. Naslov pove uprava „Jutra“. 1562

Dekoracije za veselice

Cemjenim društvtom in gostilnicem priljubljeni praporci tvrdka M. Tigar veliko zalogu papirnatih krožnikov in servitov, serpentine, konfetti, lampione, zapestke za saljivo počito v sredolov, girlande in druge lepe okraske po najboljši cen. Državni papust! 24

Začudenici bodelje

akoj se preprite o alkoholih, cem in totalni postrebljivosti. Kričaj in Krestelje v Logatcu. Krašna izbira pravovrtnih volnenih tkank za kostume, garniture, odevje, platno in šifone za ruke, gradine za blazine. 1562

Samostojjeni gospod

zde se dve neopremljene sobe, običajno ali kmeti, se posenči v stopnjiči. — Ponudbe pod: „Podjetnik“ na upravo „Jutra“. 248

Stanovanje

v mestu, se odda za zakonski

«Čudno,» mu pravi, «vkljub temu, da je Glò von Warteck zadnje čase tako zaposlen s svojimi mislimi, je rdečelasec še prav tako brezbršen in stopel kakor je bil prve dni, ko je demonični vpliv Luciferjev bil še v polni moči...»

«Se bolj čudno je,» odvrne Nyctalope, «da je na Bermudih Mattol mogel hipnotično vplivati na rdečelascce le, kadar ga ni izpravil o Schwazrocku... Ko sem potreboval rdečelaseca, da bi pred vohunom govoril dočlene besede, mu jih je Mattol sugeriral, in rdečelasec je ubogal... Pozneje ga je Mattol skušal pripraviti do tega, da bi govoril o Luciferju: brez uspešnosti.

«In kaj sklepaš iz tega?» vpraša minister.

«Sklepam, da je rdečelasec pod posembnim hipnotičnim vplivom, ograničenim na gotova vprašanja: možganska celica Luciferja morda, del teledynamika, kaj vem!... Mogoče si bomo v kratku na jasnenem.»

Rdečelasec in Laurence sedeta. Profesor migne Sainclairu, Prillantu in d'Arbolu, naj stopilo na steklo plošo, in tudi sam stopi nanjo.

Vse, kar se je imelo tu v profesorjevem laboratoriju zgoditi, naj bi se izvršilo brez nepotrebnih prič. Zato je profesor skrbno zaklenil vse širi vrata, ki so vodila v laboratorijskih oknih, skozi katere je prihajala svetloba, so bila obrnjena na vrt, odkoder se pač ni bilo treba dati iznenadenj.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih in računskih strojev

L. BARAGA, Ljubljana, Štensburgova ul. 19

Večja zavarovalna družba išče generalnega zastopnika

za Štajersko.

Reflekta se na večje trdke, oziroma gospoda, ki so v zavarovalni stroki versirani. — Ponude pod "Eksistencijo" na Alooma Company, Ljubljana.

Prašiči

prvovrstni banaški in sremski, špeharji po najnižjih cenah se doberi

pri tvrdki

Predovič

v Ljubljani

ZAHVALA.

Povodom prebridke izgube našega preljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Oskarja Floreninija

se najtoplje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za mnogo izraze prisrnega sožalja, za darovane vence in cvetje.

Prisrna hvala častiti duhovščini, gg. ljubljanskim in zagrebškim akademikom, trboveljskemu dijaltru za venec, slav. društvu Sokol Trbovlje, pevskemu društvu "Zvon", Trbovlje, za ganljive žalostinke, športnemu klubu Trbovlje za spremstvo, rudniški godbi ter gg. akademiku Golonu in bratu zastavnoši Mirku Kosu za poslovilne besede od pokojnika ob odprttem grobu. Hvala tudi g. dr. Baumgartenu, za požrtvovalno lečenje in sosedom, ki so nam ob dolgotrajni bolezni pokojnika pomagali.

— Trbovlje, dne 18. januarja 1924.

Žalujoči ostali.

UPRAVNI SVET UČITELJSKE TISKARNE javlja tužno vest, da je naš mili tovarš in vdani pisarniški uradnik, gospod

Janko Likar

mestni učitelj v pokolu.

po kratkem bolovanju danes mirno premlnil.

Pogrebni Izprevod bo v nedeljo, dne 20. t. m., ob pol 16. na pokopališče k Sv. Križu Izpred hiše št. 87 na Poljanski cesti.

Bodi blagemu prijatelju in požrtvovalnemu sotrudniku ohrajen blag spomin! Ostal nam je zvest do smrti.

V Ljubljani, dne 18. januarja 1924.

nas,» pravi Lourmel. «Pazite! Zdaj izpustim v celico radioaktivne pline, ki bodo atmosfero povsem preobrazili. Nai vas ne razburja lahna živčna prenapetost, ki se vas bo začela počaščati in ki bo trajala do konca poizkusa.»

Nihče ne izpregovori ni besedice. Vsi pridakujejo z napetostjo, kaj se bo zgodilo. Njih oči pa zroči v rdečelaseca, ki sedi negibno na stolu in zre s široko odprtimi očmi v praznino. Kaj bodo izpregovorile njegove trdno zaklopilene ustnice? Kaj bodo odkrile? In all se bodo sploh odpre? Ali bo močnejši hipnotični vpliv daljnjeva Luciferja ali volja Nyctalopova in znanost Lourmelova?

«André, še 1!»

D'Arbol iztegne roko in pritisne močno na gumb številka 1, ki se je nahajal na komutatorski desčici.

Na stropu steklene celice se odpre zaklopka in pokaže se kaučukasta cev, prevlečena z izolacijsko tkanino; ta cev, ki je visela na stropnem tramu, je vodila od nekega stroja, ki je bil zelo sličen električnemu transformatorju, stoječega v ozadju laboratorija na zidanem podstavku.

Nikak šum se ne čuje. Nikakega vonja, in zrak je brezbarven kakor poprej.

Profesor vzame iz žepa majheno kristalno cevko in jo odpre. V njej se nahaja bela tvarina. Profesor položi to cevko v levico, ki jo napol zapiče. Ko je bila tako bela tvarina zavarovana pred dnevno svetlobo, se začne v temi naenkrat svetlikajo kačko da fosforecira. In fosforecena postaja vedno večja in močnejša. Ko se Lourmelu zdi, da že dovolj močno fosforecira, migne z roko.

«Pričnimo!» reče profesor.

Z desno nogo pritisne na porcelanasti gumb, ki je bil vdelan na stekleni teh.

Tako se začne steklena kletka poslikati navzdol. Robovi štirih obstranskih sten se pogrevajo v žlebovem, ki so bili napravljeni v steklenih teh; lahen šum se začne, in s kaučukom opremljeni žlebovi se tesno priležejo stenam.

Sestrica je zdaj hermetično zaprta v stekleni kletki.

«Zunanji zrak ne prihaja več do

GOZDAR

za revirno službo vsestransko poraben, se **zprojme**. Reflekta se samo na prvorstno moči. Nastop takoj, event. do 1. aprila 1924. Ponudbe z osebnimi podatki druž. članov, dosedanjim službenanjem, referencami poslati do 1. februarja 1924. na upr. **"GOZDAR"**.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja in vsem, ki so spremili našega dragega sina, brata in svaka

Friderika Cvirna

na zadnji poti, naša najskrnejša hvala.

Posebno se zahvaljujemo cenjeni upravi narodnega gledališča za podporo v dolgotrajni bolezni, gg. tehničnemu osobju za poklonjen mu krasni venec, gg. članom zboru in orkestra za lepo petje in sviranje žaloščne, enako g. Albian Lekše za požrtvovalno posrečbo v bolerni.

Vsem tisočera hvala!

V Ljubljani, dne 18. januarja 1924.

Frančiška Cvirn, mati.

Ana Andrič, roj. Cvirn, sestra.

Jan Andrič, svak. 281

Prv. slov. zidarska zadruga v Ljubljani

registr. zadruga z omejeno davko

Plearna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehničko vodstvo z oblastveno-avtoriziranim gradbenim inženjerjem.

Projektira in izvaja vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Opozorjamo na
Zakon o oblastni in
sreski samoupravi

ki se naroča pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani
ter velja s poštnino vred
Dne 6.50.

Kože divjačine

in sicer:

od lisic, kun, dehorjev, vider, zajcev itd.

kupujem neposredno za Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja zbirališča v vseh vodjih mestih Jugoslavije, Italije in

Bolgarske:

Zagreb: M. Klobički, Mešnička ulica br. 1.
Sarajevo: Jokid i Rosić,
Sar. Novi: Ibrahim Memić,
Beograd: Josip Fischer (Hotel Petrogard),
Turči: Brada Antič,
Slovenje: Jurjan Karlo sinovi,
Bleiberg: Weber i drugi.

nadalje v Ljubljani, Nišu, Gospicu, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, SISAK.

Telefon št. 86, 30 in 61.

Lisičje
in druge kože divjačine
ne prodajate špekulantom med vožnjo v
Ljubljano in na ulicah
Predajte domačim trgovcem

Vse kože
divjačine
kupuje skozi vse leta
in v vsaki množini ter
plača po najvišjih
dnevnih cenah za ek-
sport v inozemstvo

D. Zdravič
trgovina z usn. em.

Ljubljana, Florijanska ulica

Volna
za jampanje in oblike
v najmodernejših
barvah za 1
Toni Jager-Černe
Dvorni trg 1.

Rojen, dobro spelja

POTNIK

za Slovenijo in ostalo
državo

se sprejme

proti fikani plači in
proviziji za tavor-
nički kravat.

Naslov pod Šifro
"Takso" na Alooma
Company, Ljubljana.

250

Kontoristinja

z desetletno praksjo, popo-
noma samostojna v svoji
vodstvu in vseh pisarniških
opravilih, z znanjem slo-
venskega, srbohrvatskega in
nemškega jezika v govoru in
pisavi, želi premeniti službo.
Dopisi pod "Samostojna"
na upravo "Jutra".

Modni atelje
M. Sarc

Plesne
toilette

Preizkušeni obratovodja

za električno oddelenje se v tovarno cementa

Zidani most takoj sprejme.

Ozira se le na prvorstno moči, z dolgoletnimi izprivelicami, z državno izkušnjo, trezus in zanesljive, v električni stroki popolnoma izvedbeno.

Pismene ponudbe z navedbo mesečne plače je poslati goraji tvornici.

Stanovanje, gorivo, razsretljiva je prosta.

Takošna Izvršitev
Najfinješti materiali na
razpolago

Kongresni tra

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman

iz dobe španske

Inkvizicije

je izšel

Cena 80 Din, po pošti
1.50 Din več. Naroča
se pri upravi „Jutra,
v Ljubljani, Presernova
ul. 54.